

OBWIESZCZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 10 maja 1995 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy — Prawo spółdzielcze.

1. Na podstawie art. 14 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zmianie ustawy — Prawo spółdzielcze oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 90, poz. 419) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 16 września 1982 r. — Prawo spółdzielcze (Dz. U. Nr 30, poz. 210), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:
- 1) ustawą z dnia 21 lipca 1983 r. o szczególnej regulacji prawnej w okresie przewycięzania kryzysu społeczno-ekonomicznego oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 39, poz. 176),
  - 2) ustawą z dnia 24 października 1986 r. o zakładowych funduszach socjalnym i mieszkaniowym w jednostkach gospodarki uspołecznionej (Dz. U. Nr 39, poz. 192),
  - 3) ustawą z dnia 23 października 1987 r. o zmianie niektórych ustaw regulujących zasady funkcjonowania gospodarki narodowej (Dz. U. Nr 33, poz. 181),
  - 4) ustawą z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 41, poz. 324),
  - 5) ustawą z dnia 31 stycznia 1989 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. Nr 3, poz. 12),
  - 6) ustawą z dnia 15 lutego 1989 r. — Prawo dewizowe (Dz. U. Nr 6, poz. 33),
  - 7) ustawą z dnia 20 stycznia 1990 r. o zmianie ustawy — Prawo spółdzielcze (Dz. U. Nr 6, poz. 37),
  - 8) ustawą z dnia 24 lutego 1990 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej — Prawo upadłościowe (Dz. U. Nr 14, poz. 87),
  - 9) ustawą z dnia 30 sierpnia 1991 r. o waloryzacji udziałów członkowskich w spółdzielniach i zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 83, poz. 373),
  - 10) ustawą z dnia 19 października 1991 r. o badaniu i ogłaszaniu sprawozdań finansowych oraz biegłych rewidentach i ich samorządzie (Dz. U. Nr 111, poz. 480),
  - 11) ustawą z dnia 25 października 1991 r. o zmianie ustawy — Kodeks cywilny oraz ustaw — o księgach wieczystych i hipotece, Prawo spółdzielcze, Kodeks postępowania cywilnego, Prawo lokalowe (Dz. U. Nr 115, poz. 496),
  - 12) ustawą z dnia 15 lutego 1992 r. o zmianie ustawy — Prawo budżetowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 21, poz. 85),
  - 13) ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. o zmianie ustawy — Prawo spółdzielcze oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 90, poz. 419)
- oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania tekstu jednolitego.
2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 16 września 1982 r. — Prawo spółdzielcze nie obejmuje:
- 1) art. 268—273 oraz 276—279 ustawy z dnia 16 września 1982 r. — Prawo spółdzielcze (Dz. U. Nr 30, poz. 210), które stanowią:
    - „Art. 268. W Kodeksie cywilnym wprowadza się następujące zmiany:
      - 1) w art. 244:
        - a) w § 1 wyrazy: «spółdzielcze prawo do lokalu w spółdzielniach budowlano-mieszkaniowych» zastępuje się wyrazami: «własnościowe prawo do lokalu w spółdzielniach mieszkaniowych»,
        - b) w § 2 wyrazy: «Spółdzielcze prawo do lokalu» zastępuje się wyrazami: «Własnościowe prawo do lokalu»,
      - 2) art. 280—282 skreśla się.
- Art. 269. W Kodeksie postępowania cywilnego wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 833 w § 3 wyrazy: «do wierzytelności członków spółdzielni pracy, jakie im przypadają z tytułu udziałów w dochodach spółdzielni po rocznym obrachunku oraz» skreśla się,

2) w art. 890:

a) w § 2 w zdaniu pierwszym po wyrazach: «wynagrodzenie za pracę» dodaje się wyrazy: «w tym także dla członków i ich domowników w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych, rolniczych spółdzielniach specjalistycznych oraz spółdzielniach osób fizycznych prowadzących gospodarstwo rolne, zrzeszonych w Centralnym Związku Kółek i Organizacji Rolniczych»,

b) § 3 skreśla się.

Art. 270. W ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. Nr 24, poz. 151 i z 1975 r. Nr 16, poz. 91) w art. 9 w § 3 wyrazy: «do wierzytelności członków spółdzielni, jakie im przypadają z tytułu udziału w dochodach spółdzielni po rocznym obrachunku oraz» skreśla się.

Art. 271. Postępowanie wewnątrzspółdzielcze, postępowanie przed związkami spółdzielczymi oraz przed organami powołanymi do rozpoznawania sporów, wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, toczy się według przepisów dotychczasowych.

Art. 272. Do roszczeń powstałych między członkiem a spółdzielnią przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Jednakże do odpowiedzialności członków zarządu i rady wobec spółdzielni w sprawach nie zakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy niniejszej ustawy.

Art. 273. W okresie trzech lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy do podjęcia uchwały, o której mowa w art. 108 § 1, wystarcza zwykła większość głosów."

„Art. 276. § 1. Przysługujące członkom spółdzielni budownictwa mieszkaniowego w dniu wejścia w życie ustawy spółdzielcze prawa do lokali użytkowych stają się spółdzielczymi prawami do lokali użytkowych w rozumieniu art. 238 § 1. Członkowie, którzy wnieśli wkłady według zasad, jakie obowiązywały w spółdzielniach mieszkaniowych (lokatorskich), obowiązani są wkłady te uzupełnić stosownie do przepisów o przekształceniu lokatorskiego prawa do lokalu na własnościowe.

§ 2. W razie wygaśnięcia spółdzielczego prawa do lokalu użytkowego, zajętego przez najemcę, spółdzielnia może zażądać od tego najemcy dokonania w pięciu ratach rocznych wpłaty odpowiadającej równowartości prawa do lokalu. Wpłata tej równowartości przez spółdzielnię na rzecz byłego

członka lub jego następców prawnych następuje w takich samych ratach. Na wniosek najemcy, który dokonał wpłaty, spółdzielnia obowiązana jest przyjąć go w poczet członków i przydzielić mu lokal użytkowy.

Art. 277. § 1. Przepisów art. 206 nie stosuje się, jeżeli członkowi przysługują prawa do dwóch lokali spółdzielczych, z których jeden zajęty jest przez najemcę na podstawie przepisów prawa lokalowego o szczególnym trybie najmu lokali i budynków.

§ 2. Jeżeli członkowi przysługują prawa do dwóch lub więcej lokali mieszkalnych powstałych w wyniku przebudowy dokonanej w czasie odbudowy budynku zniszczonego wskutek działań wojennych, a ponowne ich połączenie wskutek przeszkód techniczno-budowlanych nie jest możliwe, może on zachować prawo tylko do jednego z nich, natomiast za utracę prawa przysługuje mu zwrot ich równowartości.

Art. 278. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w art. 13 i art. 129 niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 279. § 1. Organizacje spółdzielcze istniejące w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy dokonają zmian swoich statutów stosownie do wymagań ustawy i w trybie przez nią przewidzianym. Zgłoszenia do rejestru tych zmian spółdzielnie dokonają najpóźniej do dnia 1 lipca 1983 r., a związki spółdzielcze najpóźniej do dnia 1 lipca 1984 r.

§ 2. Do czasu zarejestrowania nowych statutów postanowienia dotychczasowych statutów pozostają w mocy. Jednakże w razie sprzeczności między nimi a przepisami niniejszej ustawy stosuje się przepisy tej ustawy.

§ 3. Naczelna Rada Spółdzielcza wystąpi do Sądu Wojewódzkiego w Warszawie o stwierdzenie zgodności jej statutu z prawem do dnia 1 lipca 1983 r.;"

2) art. 25 ustawy z dnia 21 lipca 1983 r. o szczególnej regulacji prawnej w okresie przewycięzania kryzysu społeczno-ekonomicznego oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 39, poz. 176), który stanowi:

„Art. 25. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z tym że przepisy rozdziału 1 ustawy stosuje się począwszy od dnia zniesienia stanu wojennego, wprowadzonego uchwałą Rady Państwa z dnia 12 grudnia 1981 r. w sprawie wprowadzenia stanu wojennego ze względu na bezpieczeństwo państwa i zawieszono uchwałą Rady Państwa z dnia 19 grudnia 1982 r. w sprawie zawieszenia stanu wojennego.”;

3) art. 19 ustawy z dnia 24 października 1986 r. o zakładowych funduszach socjalnym i mieszkaniowym w jednostkach gospodarki uspołecznionej (Dz. U. Nr 39, poz. 192), który stanowi:

„Art. 19. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1987 r.”;

- 4) art. 23 ustawy z dnia 23 października 1987 r. o zmianie niektórych ustaw regulujących zasady funkcjonowania gospodarki narodowej (Dz. U. Nr 33, poz. 181), który stanowi:
„Art. 23. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z tym że przepisy art. 11 pkt 9 i pkt 13 lit. b) wchodzi w życie z dniem 31 marca 1988 r., a przepisy art. 3, art. 5 pkt 5 i 6, art. 7, art. 8 pkt 2, art. 9, 10 i 14 wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1988 r.”;
- 5) art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 41, poz. 324), który stanowi:
„Art. 54. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1989 r.”;
- 6) art. 26 ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. Nr 3, poz. 12), który stanowi:
„Art. 26. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i ma zastosowanie do opodatkowania dochodów osiąganych od dnia 1 stycznia 1989 r.”;
- 7) art. 34 ustawy z dnia 15 lutego 1989 r. — Prawo dewizowe (Dz. U. Nr 6, poz. 33), który stanowi:
„Art. 34. Ustawa wchodzi w życie z dniem 15 marca 1989 r.”;
- 8) art. 2 i 3 ustawy z dnia 20 stycznia 1990 r. o zmianie ustawy — Prawo spółdzielcze (Dz. U. Nr 6, poz. 37), które stanowią:
„Art. 2. 1. Decyzje ostateczne o ustaleniu spółdzielni produkcji rolnej jako nabywców własności użytkowanych przez nie nieruchomości rolnych stanowiących własność Państwa, na podstawie których do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy nie dokonano przeniesienia własności, podlegają z mocy prawa zmianie przez organy administracji państwowej, które je wydały, w części dotyczącej odpłatności za te nieruchomości.
2. Odpłatność za nieruchomości rolne, o których mowa w ust. 1, ustala się na podstawie przepisów o sprzedaży nieruchomości Państwowego Funduszu Ziemi.
Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;
- 9) art. 4 ustawy z dnia 24 lutego 1990 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej — Prawo upadłościowe (Dz. U. Nr 14, poz. 87), który stanowi:
„Art. 4. Ustawa wchodzi w życie w terminie miesiąca od dnia ogłoszenia.”;
- 10) art. 11 i 12 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o waloryzacji udziałów członkowskich w spółdzielniach i zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 83, poz. 373), które stanowią:
„Art. 11. Do czasu wejścia w życie ustawy nowelizującej Prawo spółdzielcze uprawnienia przewidziane dla centralnych związków spółdzielczych z art. 114 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. — Prawo spółdzielcze przysługują związkom rewizyjnym lub Naczelnej Radzie Spółdzielczej.
Art. 12. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;
- 11) art. 45 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o badaniu i ogłaszaniu sprawozdań finansowych oraz biegłych rewidentach i ich samorządzie (Dz. U. Nr 111, poz. 480 i z 1992 r. Nr 21, poz. 85), który stanowi:
„Art. 45. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia jej ogłoszenia, z wyjątkiem art. 44, który wchodzi w życie z dniem 31 grudnia 1992 r.”;
- 12) art. 6 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o zmianie ustawy — Kodeks cywilny oraz ustaw — o księgach wieczystych i hipotece, Prawo spółdzielcze, Kodeks postępowania cywilnego, Prawo lokalowe (Dz. U. Nr 115, poz. 496), który stanowi:
„Art. 6. Ustawa wchodzi w życie po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia.”;
- 13) art. 14 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o zmianie ustawy — Prawo budżetowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 21, poz. 85), który stanowi:
„Art. 14. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1992 r., z tym że:
1) art. 1 ust. 1 pkt 5 wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia,
2) art. 7 pkt 1 i 2 wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1992 r.,
3) art. 6 i 11 wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;
- 14) art. 2—13 i 15 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zmianie ustawy — Prawo spółdzielcze oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 90, poz. 419), które stanowią:
„Art. 2. W ustawie z dnia 24 lutego 1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym (Dz. U. z 1991 r. Nr 89, poz. 403) w art. 5 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 oraz dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
«2. Nie uznaje się za praktyki monopolistyczne udzielania przez spółdzielnię swoim członkom w obrotach z nimi bonifikat, ulg i innych korzyści ekonomicznych.»
Art. 3^{a)}. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 1993 r. Nr 90, poz. 416 i Nr 134, poz. 646 oraz z 1994 r. Nr 43, poz. 163 i Nr 90, poz. 419, Nr 113, poz. 547, Nr 123, poz. 602 i Nr 126, poz. 626) w art. 41:
1) ust. 5 otrzymuje brzmienie:
«5. W razie przeznaczenia dochodu na powiększenie kapitału zakładowego lub akcyjnego, a w spółdzielniach funduszu udziałowego płatnicy, o których mowa w ust. 4, pobierają zryczałtowany podatek dochodowy w terminie 14 dni od dnia uprawnomocnienia się postanowienia sądu rejestrowego o dokonaniu wpisu o podwyższeniu kapitału zakładowego lub akcyjnego, a w spółdzielniach od dnia uprawnomocnienia się uchwały zgromadzenia członków o podwyższeniu funduszu udziałowego.»

^{a)} W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 2 grudnia 1994 r. o zmianie niektórych ustaw regulujących zasady opodatkowania oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 1995 r. Nr 5, poz. 25), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1995 r.

- 2) po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:
 «5a. W latach 1995—1997 spółdzielnie nie pobierają zryczałtowanego podatku dochodowego według zasad określonych w ust. 5; w tym okresie pobierają jednak, jako płatnicy, zryczałtowany podatek dochodowy od wypłat dokonywanych z funduszu udziałowego. Podatek wynosi 20% kwoty wypłaty i jest pobierany w dniu jej dokonania. Rolnicze spółdzielnie produkcyjne i inne spółdzielnie zajmujące się produkcją rolną ustalają kwotę wypłat podlegającą opodatkowaniu w takim stosunku, w jakim w roku poprzedzającym te wypłaty pozostają przychody z działalności innej niż wymieniona w art. 2 ust. 1 pkt 1 w ogólnej kwocie przychodów.»

Art. 4. W ustawie z dnia 30 sierpnia 1991 r. o waloryzacji udziałów członkowskich w spółdzielniach i zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 83, poz. 373, z 1992 r. Nr 18, poz. 74 i Nr 80, poz. 406) w art. 5 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

«1. Kwoty udziałów przeniesione z funduszu zasobowego nie mogą być wypłacone przed upływem 5 lat od daty podjęcia uchwały, o której mowa w art. 1 ust. 2. Kwoty te są wypłacane na zasadach i w terminach określonych w statucie spółdzielni.»

Art. 5. W ustawie z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 107, poz. 464, z 1993 r. Nr 5, poz. 23 i Nr 6, poz. 29 oraz z 1994 r. Nr 1, poz. 3) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 29 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
 «1. Sprzedaż nieruchomości następuje z uwzględnieniem prawa pierwokupu stosownie do przepisów Kodeksu cywilnego oraz z uwzględnieniem prawa pierwszeństwa spółdzielni produkcji rolnej do użytkowanych przez nią nieruchomości rolnych przed dniem 31 grudnia 1993 r.»

2) w art. 39 w ust. 2 dodaje się drugie zdanie w brzmieniu:

«Dotyczy to również spółdzielni produkcji rolnej, które użytkowały nieruchomości rolne przed dniem 31 grudnia 1993 r. i złożyły wniosek o ich wydzierżawienie.»

Art. 6. W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 1993 r. Nr 106, poz. 482 i Nr 134, poz. 646, z 1994 r. Nr 1, poz. 2, Nr 43, poz. 163, Nr 80, poz. 368 i Nr 87, poz. 406) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 12 w ust. 4 w pkt 11 po wyrazach «w spółdzielniach» dodaje się wyrazy «i ich związkach»,

2) w art. 16 w ust. 1:

a) pkt 37 otrzymuje brzmienie:

«37) składek na rzecz organizacji, do których przynależność podatnika nie jest obowiązkowa, z wyjątkiem składek organizacji spółdzielczych na rzecz związków rewizyjnych i Krajowej Rady Spółdzielczej, z tym że górną granicę składki określi Minister Finansów na wniosek Krajowej Rady Spółdzielczej,»,

b) w pkt 38 na końcu zdania dodaje się wyrazy «z tym że wydatki ponoszone na rzecz członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną są kosztem uzyskania przychodów w części dotyczącej działalności objętej obowiązkiem podatkowym w zakresie podatku dochodowego,»,

3)^{b)} w art. 17 w ust. 1 dodaje się pkt 6a w brzmieniu:

«6a) dochody spółdzielczych związków rewizyjnych — w części przeznaczonych na cele statutowe, z wyłączeniem działalności gospodarczej,»,

Art. 7. W ustawie z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. Nr 43, poz. 163 i Nr 80, poz. 368) dodaje się art. 21a w brzmieniu:

«Art. 21a. W rolniczych spółdzielniach produkcyjnych i innych spółdzielniach zajmujących się produkcją rolną przepisy ustawy stosuje się również do członków tych spółdzielni.»

Art. 8. Postępowania wewnątrzspółdzielcze wszczęte przed dniem wejścia w życie ustawy toczą się według przepisów dotychczasowych.

Art. 9. Działające w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych oraz Związek Rzemiosła Polskiego mogą przeprowadzać lustrację zgodnie z przepisami niniejszej ustawy. Do organizacji tych stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące związków rewizyjnych.

Art. 10. 1. Spółdzielnie istniejące w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy dokonują zmian swoich statutów stosownie do wymagań ustawy i w trybie przez nią przewidzianym. Spółdzielnie dokonują zgłoszenia zmian statutów do sądów rejestrowych w ciągu roku od dnia wejścia w życie ustawy.

2. Do czasu zarejestrowania zmian statutów postanowienia dotychczasowych statutów pozostają w mocy. W razie sprzeczności między nimi a przepisami niniejszej ustawy stosuje się przepisy tej ustawy.

^{b)} W brzmieniu ustalonym przez art. 4 pkt 2 ustawy wymienionej w przypisie a).

3. Do czasu zarejestrowania zmian statutów walne zgromadzenia mogą podejmować uchwały również w obecności mniej niż połowy uprawnionych do podejmowania uchwał, chyba że dotychczasowe statuty stanowią inaczej.

Art. 11. Wysokość wkładu mieszkaniowego członka określoną według zasad art. 218 § 3 ustawy, o której mowa w art. 1, spółdzielnie mieszkaniowe są obowiązane wprowadzić do swoich ksiąg rachunkowych i powiadomić o tym członków w terminie do dnia 31 grudnia 1995 r.

Art. 12. 1. Naczelna Rada Spółdzielcza w porozumieniu z przedstawicielami związków rewizyjnych i po zasięgnięciu opinii przedstawicieli związków zawodowych pracowników spółdzielczości oraz przedstawicieli ogólnokrajowych organizacji spółdzielczych zarejestrowanych w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy ustali zasady i tryb powołania Komitetu Organizacyjnego I Kongresu Spółdzielczości oraz zasady i tryb wyboru delegatów na Kongres. Kongres powinien odbyć się w terminie dziewięciu miesięcy od daty wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Obsługę organizacyjną I Kongresu zapewnia Naczelna Rada Spółdzielcza.

3. Koszty wyboru delegatów oraz organizacji I Kongresu Spółdzielczości pokrywają organizacje spółdzielcze według zasad ustalonych przez Komitet Organizacyjny. Wydatki te stanowią koszty działalności organizacji spółdzielczych.

4. Do czasu powołania Krajowej Rady Spółdzielczej jej prawa i obowiązki wykonuje Naczelna Rada Spółdzielcza.

5. Krajowa Rada Spółdzielcza jest następcą prawnym Naczelnej Rady Spółdzielczej i przejmuje jej prawa i obowiązki.

Art. 13. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy traci moc art. 10—16, art. 19 ust. 1 oraz 5—7 ustawy z dnia 20 stycznia 1990 r. o zmianach w organizacji i działalności spółdzielczości (Dz. U. Nr 6, poz. 36, Nr 11, poz. 74, Nr 29, poz. 175 i Nr 34, poz. 198, z 1991 r. Nr 83, poz. 373, z 1992 r. Nr 18, poz. 74 i Nr 80, poz. 406, z 1993 r. Nr 40, poz. 182 i z 1994 r. Nr 68, poz. 294)."

„Art. 15. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z tym że art. 3 i 6 wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1995 r.”

Minister Finansów: *G. W. Kołodko*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Finansów z dnia 10 maja 1995 r. (poz. 288)

USTAWA

z dnia 16 września 1982 r.

Prawo spółdzielcze.

CZĘŚĆ I

SPÓŁDZIELNIE

TYTUŁ I

PRZEPISY WSPÓLNE

DZIAŁ I

Spółdzielnia i jej statut

Art. 1.¹⁾ § 1. Spółdzielnia jest dobrowolnym zrzeszeniem nieograniczonej liczby osób, o zmiennym składzie osobowym i zmiennym funduszu udziałowym, które w interesie swoich członków prowadzi wspólną działalność gospodarczą.

§ 2. Spółdzielnia może prowadzić działalność społeczną i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków i ich środowiska.

Art. 2.²⁾ Spółdzielnia prowadzi działalność na podstawie niniejszej ustawy, innych ustaw oraz zarejestrowanego statutu.

Art. 3.³⁾ Majątek spółdzielni jest prywatną własnością jej członków.

Art. 4. (skreślony⁴⁾).

Art. 5.⁵⁾ § 1. Statut spółdzielni powinien określać:

- 1) oznaczenie nazwy z dodatkiem „spółdzielnia” lub „spółdzielczy” i podaniem jej siedziby,
- 2) przedmiot działalności spółdzielni oraz czas trwania, o ile założono ją na czas określony,

¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zmianie ustawy — Prawo spółdzielcze oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 90, poz. 419), która weszła w życie z dniem 26 września 1994 r.

²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 2 ustawy wymienionej w przypisie 1.

³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 3 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴⁾ Przez art. 1 pkt 4 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 5 ustawy wymienionej w przypisie 1.

- 3) wysokość wpisowego oraz wysokość i ilość udziałów, które członek obowiązany jest zadeklarować, terminy wnoszenia i zwrotu oraz skutki niewniesienia udziału w terminie; jeżeli statut przewiduje wnoszenie więcej niż jednego udziału, może określać ich górną granicę,
- 4) prawa i obowiązki członków,
- 5) zasady i tryb przyjmowania członków, wypowiedzania członkostwa, wykreślenia i wykluczania członków,
- 6) zasady zwoływania walnych zgromadzeń, obradowania na nich i podejmowania uchwał,
- 7) zasady i tryb wyboru oraz odwoływania członków organów spółdzielni,
- 8) zasady podziału nadwyżki bilansowej (dochodu ogólnego) oraz pokrywania strat spółdzielni.

§ 2. Statut ponadto powinien zawierać postanowienia, których wprowadzenia wymagają przepisy niniejszej ustawy, oraz może zawierać inne postanowienia.

DZIAŁ II

Tryb zakładania i rejestrowania spółdzielni

Art. 6. § 1. Osoby zamierzające założyć spółdzielnię (założyciele) uchwalają statut spółdzielni, potwierdzając jego przyjęcie przez złożenie pod nim swoich podpisów, oraz dokonują wyboru organów spółdzielni, których wybór należy w myśl statutu do kompetencji walnego zgromadzenia, lub komisji organizacyjnej w składzie co najmniej trzech osób.

§ 2.⁶⁾ Liczba założycieli spółdzielni nie może być mniejsza od dziesięciu, jeżeli założycielami są osoby fizyczne, i trzech, jeżeli założycielami są osoby prawne. W spółdzielniach produkcji rolnej liczba założycieli — osób fizycznych nie może być mniejsza od pięciu.

§ 3—6. (skreślone⁷⁾).

Art. 7. § 1.⁸⁾ Zarząd spółdzielni powinien wystąpić do sądu rejestrowego, w którego okręgu spółdzielnia ma mieć siedzibę, z wnioskiem o wpisanie spółdzielni do rejestru spółdzielni i ich związków, zwanego dalej „rejestrem”.

§ 2. Do wniosku dołącza się:

- 1) dwa odpisy statutu,
- 2) odpisy dokumentów stwierdzających wybór zarządu i rady,
- 3) (skreślony⁹⁾),
- 4) inne dokumenty, których złożenia wymagają przepisy szczególne.

§ 3.¹⁰⁾ Wniosek podpisują wszyscy członkowie zarządu spółdzielni. Podpisy ich powinny być uwierzytelnione przez sąd rejestrowy lub przez notariusza.

⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 6 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁷⁾ Przez art. 11 pkt 2 ustawy z dnia 23 października 1987 r. o zmianie niektórych ustaw regulujących zasady funkcjonowania gospodarki narodowej (Dz. U. Nr 33, poz. 181), która weszła w życie z dniem 24 października 1987 r.

⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 11 pkt 3 lit a) ustawy wymienionej w przypisie 7.

⁹⁾ Przez art. 11 pkt 3 lit b) ustawy wymienionej w przypisie 7.

¹⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 7 ustawy wymienionej w przypisie 1.

Art. 8. § 1. Sąd wyda postanowienie o wpisaniu spółdzielni do rejestru po stwierdzeniu, że uchwalony przez założycieli statut zgodny jest z przepisami prawa.

§ 2. Jeżeli sąd stwierdzi braki we wniosku lub statucie, to zażąda uzupełnienia lub zmiany w wyznaczonym terminie. Po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu sąd może wydać postanowienie odmawiające wpisu.

Art. 8a.¹¹⁾ Krajowa Rada Spółdzielcza prowadzi rejestr spółdzielni. Zasady prowadzenia rejestru i dane w nim uwidocznione określa Krajowa Rada Spółdzielcza.

Art. 9. (skreślony¹²⁾).

Art. 10. § 1. Wpis spółdzielni do rejestru powinien zawierać następujące dane:

- 1) nazwę spółdzielni i jej siedzibę,
- 2)¹³⁾ przedmiot działalności spółdzielni,
- 3) czas trwania spółdzielni, jeżeli założono ją na czas określony,
- 4) wysokość i ilość udziałów, które członek powinien wnieść,
- 5) wzmiankę o prawie lub obowiązku wnoszenia wkładów, jeśli statut przewiduje takie prawo lub obowiązek,
- 6) imiona i nazwiska członków zarządu, sposób reprezentowania przez nich spółdzielni, a także imiona i nazwiska osób pełniących czasowo funkcje członków zarządu,
- 7) ograniczenia uprawnień zarządu przewidziane statutem, a także uchwałami walnego zgromadzenia lub rady podjętymi w ramach ich uprawnień statutowych,
- 8) imiona i nazwiska pełnomocników, którym udzielono pełnomocnictwa do dokonywania czynności związanych z kierowaniem bieżącą działalnością gospodarczą spółdzielni lub jej wyodrębnionej organizacyjnie i gospodarczo jednostki, oraz granice ich umocowania.

§ 2.¹⁴⁾ Zgłoszeniu do rejestru i wpisaniu podlegają także dane dotyczące połączenia się spółdzielni, podziału spółdzielni, likwidacji, upadłości, imiona i nazwiska likwidatorów, imię i nazwisko syndyka upadłości oraz zmiany i uzupełnienia danych wymienionych w niniejszym paragrafie i paragrafie poprzedzającym.

§ 3. W wypadku zgłoszenia zmiany członków zarządu lub likwidatorów do zgłoszenia należy dołączyć uwierzytelnione podpisy nowych członków lub likwidatorów.

§ 4. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, do zgłoszenia do rejestru zmian i uzupełnień danych wymienionych w § 1 i 2 obowiązani są zarząd lub likwidator w ciągu dwóch tygodni od dnia powstania tych zmian lub uzupełnień.

§ 5.¹⁵⁾ W razie niedokonania przez członków zarządu lub likwidatorów spółdzielni obowiązkowych zgłoszeń do rejestru, sąd może nałożyć na nich kary porządkowe w łącznej wysokości nie przekraczającej dziesięciokrotnej kwoty najniższego miesięcznego wynagrodzenia.

¹¹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 8 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹²⁾ Przez art. 11 pkt 4 ustawy wymienionej w przypisie 7.

¹³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 9 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 9 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 9 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1.

§ 6. Na postanowienie sądu o nałożeniu kary porządkowej służy zażalenie.

Art. 11. § 1. Spółdzielnia nabywa osobowość prawną z chwilą wpisania jej do rejestru.

§ 2. Za czynności dokonane w interesie spółdzielni przed zarejestrowaniem osoby działające do chwili zarejestrowania spółdzielni odpowiadają wobec osób trzecich solidarnie. Za zobowiązania wynikające z tych czynności spółdzielnia odpowiada po jej zarejestrowaniu tak jak za zaciągnięte przez siebie. Jednakże osoby działające przed zarejestrowaniem spółdzielni odpowiadają wobec niej według przepisów prawa cywilnego.

Art. 12. § 1. Osoby trzecie nie mogą zasłaniać się nieznanymi danymi, które zostały wpisane do rejestru, chyba że dowiodą, iż o nich wiedzieć nie mogły.

§ 2. Dane, o których mowa w art. 10 § 1 i 2, a które nie zostały wpisane do rejestru, nie wywołują skutków prawnych wobec osób trzecich, chyba że im udowodniono, iż o nich wiedziały.

Art. 12a.¹⁶⁾ § 1. Zmiana statutu spółdzielni wymaga uchwały walnego zgromadzenia podjętej większością 2/3 głosów.

§ 2. Zarząd jest obowiązany uchwałą o zmianie statutu zgłosić w ciągu trzydziestu dni od daty jej podjęcia do sądu rejestrowego, załączając dwa odpisy protokołu walnego zgromadzenia. Przepisy art. 8 stosuje się odpowiednio.

§ 3. Zmiana statutu nie wywołuje skutków prawnych przed jej wpisaniem do rejestru.

Art. 13.¹⁷⁾ Minister Sprawiedliwości, w drodze rozporządzenia, określi sposób prowadzenia rejestru spółdzielni oraz tryb postępowania w sprawach dotyczących tego rejestru.

Art. 14.¹⁸⁾ Organem właściwym do publikowania ogłoszeń spółdzielczych przewidzianych w przepisach prawa jest „Monitor Spółdzielczy” wydawany przez Krajową Radę Spółdzielczą.

DZIAŁ III

Członkowie, ich prawa i obowiązki

Art. 15. § 1.¹⁹⁾ Spółdzielnia musi liczyć co najmniej dziesięciu członków, a spółdzielnia produkcji rolnej pięciu członków, o ile statut nie wymaga liczby większej.

§ 2. Członkiem spółdzielni może być każda osoba fizyczna o pełnej zdolności do czynności prawnych, która odpowiada wymaganiom określonym w statucie, chyba że ustawa stanowi inaczej.

§ 3. Ponadto statut może określać wypadki, w których dopuszczalne jest członkostwo osób o ograniczonej zdolności do czynności prawnych lub nie mających tej zdolności. Osoby takie nie mogą być członkami organów spółdzielni. W walnym zgromadzeniu biorą one udział przez swoich przedstawicieli ustawowych.

¹⁶⁾ Dodany przez art. 1 pkt 10 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 11 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 12 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 13 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

§ 4.²⁰⁾ Członkami spółdzielni mogą być również osoby prawne, o ile statut nie stanowi inaczej.

§ 5. Spółdzielnia, której członkami w myśl statutu są wyłącznie osoby prawne, musi liczyć co najmniej trzech członków.

Art. 16. § 1. Warunkiem przyjęcia na członka jest złożenie deklaracji. Deklaracja powinna być złożona pod nieważnością w formie pisemnej. Podpisana przez przystępującego do spółdzielni deklaracja powinna zawierać jego imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania, a jeżeli przystępujący jest osobą prawną — jej nazwę i siedzibę, ilość zadeklarowanych udziałów, dane dotyczące wkładów, jeżeli statut ich wnoszenie przewiduje, a także inne dane przewidziane w statucie.

§ 2. W formie pisemnej deklaruje się także dalsze udziały, jak i wszelkie zmiany danych zawartych w deklaracji.

§ 3. Członek może w deklaracji lub w odrębnym pisemnym oświadczeniu złożonym spółdzielni wskazać osobę, której spółdzielnia obowiązana jest po jego śmierci wypłacić udziały. Prawo z tego tytułu nie należy do spadku.

Art. 17. § 1. Założyciele spółdzielni, którzy podpisali statut, stają się członkami spółdzielni z chwilą jej zarejestrowania. Przystępujący do spółdzielni po jej zarejestrowaniu stają się członkami spółdzielni z chwilą przyjęcia ich przez spółdzielnię.

§ 2. Przyjęcie powinno być stwierdzone na deklaracji podpisem dwóch członków zarządu lub osób do tego przez zarząd upoważnionych z podaniem daty uchwały o przyjęciu. Obowiązuje to również przy zmianie danych dotyczących zadeklarowanych udziałów lub wkładów.

§ 3. Jeżeli statut nie stanowi inaczej, uchwała w sprawie przyjęcia powinna być podjęta w ciągu miesiąca od dnia złożenia deklaracji. O uchwale o przyjęciu w poczet członków oraz o uchwale odmawiającej przyjęcia zainteresowany powinien być zawiadomiony pisemnie w ciągu dwóch tygodni od dnia jej podjęcia. Zawiadomienie o odmowie przyjęcia powinno zawierać uzasadnienie.

§ 4. Statut spółdzielni powinien wskazywać organ spółdzielni właściwy do przyjmowania członków. Jeżeli organem tym nie jest walne zgromadzenie, statut powinien wskazywać także organ, do którego służy odwołanie od decyzji odmawiającej przyjęcia, oraz określać terminy wniesienia i rozpatrzenia tego odwołania.

Art. 18. Członek spółdzielni ma prawo korzystać ze świadczeń spółdzielni w zakresie określonym w statucie.

Art. 19. § 1. Członek spółdzielni obowiązany jest do wniesienia wpisowego oraz zadeklarowanych udziałów stosownie do postanowień statutu.

§ 2. Członek spółdzielni uczestniczy w pokrywaniu jej strat do wysokości zadeklarowanych udziałów.

§ 3. Członek spółdzielni nie odpowiada wobec wierzycieli spółdzielni za jej zobowiązania.

Art. 20. § 1. Członek spółdzielni obowiązany jest zadeklarować jeden udział, jeżeli statut nie zobowiązuje członków do zadeklarowania większej ilości udziałów.

²⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 13 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

§ 2. Statut może przewidywać wnoszenie przez członków wkładów na własność spółdzielni lub do korzystania z nich przez spółdzielnię na podstawie innego stosunku prawnego. W tym wypadku statut powinien określać charakter i zakres przysługującego spółdzielni prawa do wkładów, wysokość wkładów oraz ich rodzaj, jeżeli są to wkłady niepieniężne, terminy ich wnoszenia, zasady wyceny i zwrotu w wypadku likwidacji spółdzielni, wystąpienia członka lub ustania członkostwa z innych przyczyn, a także w innych wypadkach przewidzianych w statucie.

Art. 21.²¹⁾ Członek spółdzielni nie może przed ustaniem członkostwa żądać zwrotu wpłat dokonanych na udziały (nie dotyczy to jednak wpłat przekraczających ilość udziałów, których zadeklarowania wymaga statut obowiązujący w chwili żądania zwrotu). Zwrot tych wpłat nie może nastąpić przed zatwierdzeniem sprawozdania finansowego za rok, w którym członek wystąpił z żądaniem oraz w wypadku, gdy jego udziały zostały przeznaczone na pokrycie strat spółdzielni (art. 19 § 2). Sposób i termin zwrotu określa statut.

Art. 22. Członek spółdzielni może wystąpić z niej za wypowiedzeniem. Wypowiedzenie powinno być dokonane pod nieważnością w formie pisemnej. Termin i okres wypowiedzenia określa statut. Za datę wystąpienia uważa się następną dzień po upływie okresu wypowiedzenia.

Art. 23. (skreślony²²⁾).

Art. 24. § 1. Wykluczenie członka ze spółdzielni może nastąpić w wypadku, gdy z jego winy dalsze pozostawanie w spółdzielni nie da się pogodzić z postanowieniami statutu spółdzielni lub zasadami współżycia społecznego. Statut powinien określać bliżej przyczyny wykluczenia.

§ 2. Członek nie wykonujący obowiązków statutowych z przyczyn przez niego nie zawinionych może być pozbawiony członkostwa przez wykreślenie z rejestru członków spółdzielni. Statut powinien określać bliżej przyczyny wykreślenia.

§ 3. Wykluczenie lub wykreślenie staje się skuteczne z chwilą doręczenia członkowi zawiadomienia o wykluczeniu lub wykreśleniu wraz z uzasadnieniem. Zawiadomienia dokonuje się pisemnie; zawiadomienie zwrócone na skutek niezgłoszenia przez członka zmiany podanego przez niego adresu ma moc prawną doręczenia.

§ 4. Wykluczenia lub wykreślenia może dokonać, stosownie do postanowień statutu, rada nadzorcza lub walne zgromadzenie spółdzielni. Organ podejmujący uchwałę w tej sprawie powinien wysłuchać wyjaśnień zainteresowanego członka. Jeżeli statut przewiduje właściwość rady nadzorczej, wówczas wykluczony lub wykreślony członek ma prawo odwołać się od jej uchwały o wykluczeniu lub wykreśleniu do walnego zgromadzenia oraz być obecny na jego obradach przy rozpatrywaniu tego odwołania i je popierać. O terminie walnego zgromadzenia odwołujący się powinien być zawiadomiony pod wskazanym przez niego w odwołaniu adresem co najmniej na siedem dni przed tym terminem.

Art. 25. § 1. Członka zmarłego skreśla się z rejestru członków spółdzielni ze skutkiem od dnia, w którym nastąpiła śmierć. Osobę prawną będącą członkiem spółdzielni skreśla się z rejestru członków ze skutkiem od dnia jej ustania.

§ 2. Jeżeli zmarły członek pozostawił więcej niż jednego spadkobiercę, spadkobiercy powinni w celu wykonywania przechodzących na nich praw majątkowych zmarłego ustanowić wspólnego pełnomocnika lub wskazać zarządcę ustanowionego przez sąd przy odpowiednim zastosowaniu przepisów Kodeksu cywilnego o zarządzie rzeczą wspólną.

Art. 26.²³⁾ § 1. Udział byłego członka wypłaca się na podstawie zatwierdzonego sprawozdania finansowego za rok, w którym członek przestał należeć do spółdzielni. Sposób i terminy wypłaty określa statut.

§ 2. Byłemu członkowi nie przysługuje prawo do funduszu zasobowego oraz do innego majątku spółdzielni w okresie jej działalności.

Art. 27. § 1. Członek może rozporządzać swoimi roszczeniami do spółdzielni o wypłatę udziałów oraz o zwrot wkładów lub o wypłatę ich równowartości ze skutecznością od dnia, w którym roszczenia te stały się wymagalne.

§ 2. Wierzyciel członka może uzyskać zaspokojenie z jego udziałów dopiero z chwilą ustania członkostwa.

§ 3. Jeżeli egzekucja z innego majątku członka okaże się bezskuteczna, a przepis szczególny nie stanowi inaczej, wierzyciel członka może skierować egzekucję do wniesionych przez członka wkładów. W takim wypadku roszczenie członka o zwrot wkładów lub ich równowartości staje się wymagalne po upływie sześciu miesięcy od dnia zajęcia wkładów, chyba że wymagalność tego roszczenia nastąpiła wcześniej na podstawie innych przepisów.

§ 4. W razie zajęcia przez wierzyciela członka wkładów stanowiących środki produkcji, spółdzielni służy prawo pierwszeństwa ich nabycia w postępowaniu egzekucyjnym.

§ 5. Wierzytelności spółdzielni do członka z tytułu wpłat na udziały nie podlegają zajęciu na rzecz wierzycieli spółdzielni.

Art. 28. W razie otwarcia likwidacji w ciągu sześciu miesięcy lub wszczęcia postępowania upadłościowego w ciągu roku od dnia, w którym członek przestał należeć do spółdzielni, obowiązany jest on wobec spółdzielni do uczestniczenia w pokrywaniu jej strat tak, jak gdyby był nadal członkiem.

Art. 29. § 1. Roszczenia o wypłatę udziałów, udziału w nadwyżce bilansowej oraz z tytułu zwrotu wkładów albo ich równowartości pieniężnej ulegają przedawnieniu z upływem trzech lat.

§ 2. (skreślony²⁴⁾).

§ 3. Przepis § 1 nie ma zastosowania do roszczeń o zwrot nieruchomości.

Art. 30. Zarząd spółdzielni prowadzi rejestr członków zawierający ich imiona i nazwiska oraz miejsce zamieszkania (w odniesieniu do członków będących osobami prawnymi — ich nazwę i siedzibę), wysokość zadeklarowanych i wniesionych udziałów, wysokość wniesionych wkładów, ich rodzaj, jeżeli są to wkłady niepieniężne, zmiany tych danych, datę przyjęcia w poczet członków, datę wypowiedzenia członkostwa i jego ustania, a także inne dane przewidziane w statucie. Członek spółdzielni, jego małżonek i wierzyciel członka lub spółdzielni ma prawo przeglądać rejestr.

²¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 14 ustawy wymienionej w przypisie 1.

²²⁾ Przez art. 1 pkt 15 ustawy wymienionej w przypisie 1.

²³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 16 ustawy wymienionej w przypisie 1.

²⁴⁾ Przez art. 1 pkt 17 ustawy wymienionej w przypisie 1.

Art. 31. Zarząd spółdzielni powinien wydać każdemu członkowi na jego żądanie odpis obowiązującego statutu oraz umożliwić zaznajomienie się z regulaminami wydanymi na podstawie statutu.

Art. 32. § 1.²⁵⁾ Od uchwał w sprawach między członkiem a spółdzielnią członek może odwołać się w postępowaniu wewnątrzspółdzielczym do organu określonego w statucie, chyba że statut wyłącza lub ogranicza to uprawnienie. Statut określa zasady i tryb postępowania wewnątrzspółdzielczego, a w szczególności terminy wnoszenia i rozpatrzenia odwołania.

§ 1a.²⁶⁾ W sprawach o wykluczenie lub wykreślenie członka z rejestru członków spółdzielni członek może dochodzić na drodze sądowej swych praw po wyczerpaniu postępowania wewnątrzspółdzielczego przewidzianego w § 1 i w art. 24 § 4 lub po bezskutecznym upływie terminów ustalonych w statucie do podjęcia uchwały przez organ odwoławczy.

§ 2. Termin do wniesienia odwołania biegnie od dnia zawiadomienia członka o uchwale w sposób wskazany w ustawie lub w statucie spółdzielni. Jeżeli wymagane jest doręczenie pisemnego zawiadomienia, termin ten biegnie od daty doręczenia zawiadomienia zawierającego pouczenie o prawie odwołania od uchwały w przewidzianym w statucie terminie i o skutkach jego niezachowania.

§ 3. Organ odwoławczy powinien rozpatrzyć odwołanie wniesione po upływie terminu, jeżeli opóźnienie nie przekracza sześciu miesięcy, a odwołujący usprawiedliwił je wyjątkowymi okolicznościami.

§ 4. Spółdzielnia obowiązana jest doręczyć odwołującemu odpis uchwały organu odwoławczego wraz z jej uzasadnieniem w terminie dwóch tygodni od daty podjęcia uchwały.

Art. 33. § 1. (skreślony²⁷⁾).

§ 2. Wniesienie odwołania do organów spółdzielni powoduje zawieszenie biegu przedawnienia lub terminów zawitych do dnia zakończenia postępowania wewnątrzspółdzielczego, jednakże przez okres nie dłuższy niż rok od dnia, w którym organ odwoławczy powinien rozpatrzyć odwołanie.

Art. 34. (skreślony²⁸⁾).

DZIAŁ IV

Organy spółdzielni

Art. 35. § 1. Organami spółdzielni są:

- 1) walne zgromadzenie,
- 2) rada nadzorcza, zwana dalej „radą”,
- 3) zarząd,
- 4) w spółdzielniach, w których walne zgromadzenie jest zastąpione przez zebranie przedstawicieli — zebrania grup członkowskich (art. 59).

²⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 18 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

²⁶⁾ Dodany przez art. 1 pkt 18 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

²⁷⁾ Przez art. 1 pkt 19 ustawy wymienionej w przypisie 1.

²⁸⁾ Przez art. 1 pkt 20 ustawy wymienionej w przypisie 1.

§ 2. Wybory do organów spółdzielni, o których mowa w paragrafie poprzedzającym, dokonywane są w głosowaniu tajnym spośród nieograniczonej liczby kandydatów. Odwołanie członka organu następuje także w głosowaniu tajnym.

§ 3. Statut może przewidywać powołanie także innych organów niż wymienione w § 1, składających się z członków spółdzielni. W takim wypadku statut określa zakres uprawnień tych organów oraz zasady wyboru i odwoływania ich członków.

§ 4. Jeżeli statut nie stanowi inaczej, przy obliczaniu wymaganej większości głosów dla podjęcia uchwały przez organ spółdzielni uwzględnia się tylko głosy oddane za i przeciw uchwale.

§ 5. Tryb zwoływania posiedzeń organów, o których mowa w § 1 pkt 2—4 i § 3, oraz sposób i warunki podejmowania uchwał przez te organy określa statut lub przewidziane w nim regulaminy tych organów.

Rozdział 1

Walne zgromadzenie

Art. 36. § 1. Walne zgromadzenie jest najwyższym organem spółdzielni.

§ 2. Członek może brać udział w walnym zgromadzeniu tylko osobiście, chyba że ustawa stanowi inaczej. Osoby prawne będące członkami spółdzielni biorą udział w walnym zgromadzeniu przez ustanowionego w tym celu pełnomocnika. Pełnomocnik nie może zastępować więcej niż jednego członka.

§ 3. Każdy członek ma jeden głos bez względu na ilość posiadanych udziałów. Statut spółdzielni, której członkami mogą być wyłącznie osoby prawne, może określać inną zasadę ustalania liczby głosów przysługujących członkom.

§ 4.²⁹⁾ W walnym zgromadzeniu mają prawo uczestniczyć z głosem doradczym przedstawiciele związku rewizyjnego, w którym spółdzielnia jest zrzeszona, oraz przedstawiciele Krajowej Rady Spółdzielczej.

Art. 37. § 1. Statut może postanowić, że jeżeli ilość członków przekroczy liczbę w nim określoną, walne zgromadzenie członków zostaje zastąpione przez zebranie przedstawicieli. W takim wypadku statut powinien określać zasady ustalania liczby przedstawicieli i ich wyboru oraz czas trwania przedstawicielstwa.

§ 2. Do zebrania przedstawicieli stosuje się odpowiednio przepisy niniejszej ustawy i statutu o walnych zgromadzeniach.

§ 3. O czasie, miejscu i porządku obrad zebrania przedstawicieli należy zawiadomić wszystkich członków spółdzielni w sposób wskazany w statucie.

Art. 38. § 1.³⁰⁾ Do wyłącznej właściwości walnego zgromadzenia należą:

- 1) uchwalanie kierunków rozwoju działalności gospodarczej oraz społecznej i kulturalnej,

²⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 21 ustawy wymienionej w przypisie 1.

³⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 22 ustawy wymienionej w przypisie 1.

- 2) rozpatrywanie sprawozdań rady, zatwierdzanie sprawozdań rocznych i sprawozdań finansowych oraz podejmowanie uchwał co do wniosków członków spółdzielni, rady lub zarządu w tych sprawach i udzielanie absolutorium członkom zarządu,
- 3) rozpatrywanie wniosków wynikających z przedstawionego protokołu polustracyjnego z działalności spółdzielni oraz podejmowanie uchwał w tym zakresie,
- 4) podejmowanie uchwał w sprawie podziału nadwyżki bilansowej (dochodu ogólnego) lub sposobu pokrycia strat,
- 5) podejmowanie uchwał w sprawie zbycia nieruchomości, zbycia zakładu lub innej wyodrębnionej jednostki organizacyjnej,
- 6) podejmowanie uchwał w sprawie przystępowania do innych organizacji gospodarczych oraz występowania z nich,
- 7) oznaczanie najwyższej sumy zobowiązań, jaką spółdzielnia może zaciągnąć,
- 8) podejmowanie uchwał w sprawie połączenia się spółdzielni, podziału spółdzielni oraz likwidacji spółdzielni,
- 9) rozpatrywanie w postępowaniu wewnątrzspółdzielczym odwołań od uchwał rady,
- 10) uchwalanie zmian statutu,
- 11) podejmowanie uchwał w sprawie przystąpienia lub wystąpienia spółdzielni ze związku oraz upoważnienie zarządu do podejmowania działań w tym zakresie,
- 12) wybór delegatów na zjazd związku, w którym spółdzielnia jest zrzeszona.

§ 2. Statut może zastrzec do wyłącznej właściwości walnego zgromadzenia podejmowanie uchwał również w innych sprawach.

Art. 39. § 1. Walne zgromadzenie zwołuje zarząd przynajmniej raz w roku w ciągu sześciu miesięcy po upływie roku obrachunkowego.

§ 2.³¹⁾ Zarząd zwołuje walne zgromadzenie także na żądanie:

- 1) rady,
- 2) przynajmniej jednej dziesiątej, nie mniej jednak niż trzech członków, jeżeli uprawnienia tego nie zastrzeżono w statucie dla większej liczby członków.

§ 3.³²⁾ W spółdzielniach, w których walne zgromadzenie jest zastąpione przez zebranie przedstawicieli, zarząd zwołuje je także na żądanie:

- 1) 1/3 przedstawicieli na zebranie przedstawicieli,
- 2) zebrań grup członkowskich obejmujących co najmniej 1/5 ogólnej liczby członków spółdzielni.

§ 4. Żądanie zwołania walnego zgromadzenia powinno być złożone pisemnie z podaniem celu jego zwołania.

§ 5.³³⁾ W wypadkach wskazanych w § 2 i 3 walne zgromadzenie (zebranie przedstawicieli) zwołuje się w takim

terminie, aby mogło się ono odbyć w ciągu sześciu tygodni od dnia wniesienia żądania. Jeżeli to nie nastąpi, zwołuje je rada nadzorcza, związek rewizyjny, w którym spółdzielnia jest zrzeszona, lub Krajowa Rada Spółdzielcza, na koszt spółdzielni.

Art. 40. § 1.³⁴⁾ O czasie, miejscu i porządku obrad walnego zgromadzenia zawiadamia się członków, związek rewizyjny, w którym spółdzielnia jest zrzeszona, oraz Krajową Radę Spółdzielczą w sposób i w terminach określonych w statucie.

§ 2. Uprawnieni do żądania zwołania walnego zgromadzenia (zebrania przedstawicieli), w myśl art. 39 § 2 i 3, mogą również żądać zamieszczenia oznaczonych spraw na porządku jego obrad, pod warunkiem wystąpienia z tym żądaniem w terminie przez statut określonym.

Art. 41. § 1. Walne zgromadzenie może podejmować uchwały jedynie w sprawach objętych porządkiem obrad podanych do wiadomości członków w terminach i w sposób określonych w statucie.

§ 2.³⁵⁾ Uchwały podejmowane są zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania, chyba że ustawa lub statut stanowią inaczej.

§ 3. Z obrad walnego zgromadzenia sporządza się protokół, który powinien być podpisany przez przewodniczącego walnego zgromadzenia oraz przez inne osoby wskazane w statucie.

§ 4.³⁶⁾ Protokoły są jawne dla członków spółdzielni, przedstawicieli związku rewizyjnego, w którym spółdzielnia jest zrzeszona, oraz dla Krajowej Rady Spółdzielczej.

§ 5. Protokoły przechowuje zarząd spółdzielni co najmniej przez dziesięć lat, o ile przepisy w sprawie przechowywania akt nie przewidują terminu dłuższego.

Art. 42. § 1. Uchwały walnego zgromadzenia obowiązują wszystkich członków spółdzielni.

§ 2.³⁷⁾ Członek spółdzielni może zaskarżyć do sądu uchwałę z powodu jej niezgodności z prawem lub postanowieniami statutu; na tej samej podstawie uchwałę może zaskarżyć także zarząd spółdzielni.

§ 3. Powództwo o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia powinno być wniesione w ciągu sześciu tygodni od dnia odbycia walnego zgromadzenia, jeżeli zaś powództwo wnosi członek nieobecny na walnym zgromadzeniu na skutek jego wadliwego zwołania — w ciągu sześciu tygodni od dnia powzięcia wiadomości przez tego członka o uchwale, nie później jednak niż przed upływem roku od dnia odbycia walnego zgromadzenia.

§ 4. Jeżeli ustawa lub statut wymagają zawiadomienia członka o uchwale, termin sześciotygodniowy wskazany w paragrafie poprzedzającym biegnie od dnia tego zawiadomienia w sposób wskazany w statucie.

³⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 24 ustawy wymienionej w przypisie 1.

³⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 25 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

³⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 25 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

³⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 26 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

³¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 23 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

³²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 23 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

³³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 23 -lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1.

§ 5. Sąd może nie uwzględnić upływu terminu, o którym mowa w § 3, jeżeli utrzymanie uchwały walnego zgromadzenia w mocy wywołałoby dla członka szczególnie dotkliwe skutki, a opóźnienie w zaskarżeniu tej uchwały jest usprawiedliwione wyjątkowymi okolicznościami i nie jest nadmierne.

§ 6.³⁸⁾ Przepisy § 1—5 stosuje się również do wykluczonego lub wykreślonego członka w wypadku zaskarżenia przez niego uchwały o wykluczeniu lub wykreśleniu. Prawo zaskarżenia uchwały w sprawie wykluczenia lub wykreślenia przysługuje wyłącznie członkowi, którego uchwała dotyczy.

§ 6a.³⁹⁾ Jeżeli powództwo o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia wnosi zarząd, spółdzielnię reprezentuje rada.

§ 7. Orzeczenie sądu uchylające uchwałę walnego zgromadzenia ma moc prawną względem wszystkich członków spółdzielni.

Art. 43. (skreślony⁴⁰⁾).

Rozdział 2

Rada nadzorcza

Art. 44. Rada sprawuje kontrolę i nadzór nad działalnością spółdzielni.

Art. 45. § 1. Rada składa się co najmniej z trzech członków wybranych stosownie do postanowień statutu przez walne zgromadzenie, zebranie przedstawicieli lub zebrania grup członkowskich.

§ 2. Do rady mogą być wybierani wyłącznie członkowie spółdzielni. Jeżeli członkiem spółdzielni jest osoba prawna, do rady może być wybrana osoba nie będąca członkiem spółdzielni, wskazana przez osobę prawną.

§ 3. (skreślony⁴¹⁾).

§ 4. Kadencję rady określa statut.

§ 5. Przed upływem kadencji członek rady może być odwołany większością 2/3 głosów przez organ, który go wybrał.

§ 6.⁴²⁾ Członkowi rady spółdzielni można wypowiedzieć umowę o pracę albo warunki pracy lub płacy tylko w wypadkach, w których Kodeks pracy dopuszcza dokonanie takiej czynności w stosunku do członka zakładowego organu związku zawodowego. Przepis ten stosuje się odpowiednio do członków rady świadczących pracę na innej podstawie niż umowa o pracę.

Art. 46. § 1.⁴³⁾ Do zakresu działania rady należy:

- 1) uchwalanie planów gospodarczych i programów działalności społecznej i kulturalnej,

- 2) nadzór i kontrola działalności spółdzielni poprzez:
  - a) badanie okresowych sprawozdań oraz sprawozdań finansowych,
  - b) dokonywanie okresowych ocen wykonania przez spółdzielnię jej zadań gospodarczych, ze szczególnym uwzględnieniem przestrzegania przez spółdzielnię praw jej członków,
  - c) przeprowadzanie kontroli nad sposobem załatwiania przez zarząd wniosków organów spółdzielni i jej członków,
- 3) podejmowanie uchwał w sprawie nabycia i obciążenia nieruchomości oraz nabycia zakładu lub innej jednostki organizacyjnej,
- 4) podejmowanie uchwał w sprawie przystępowania do organizacji społecznych oraz występowania z nich,
- 5) zatwierdzanie struktury organizacyjnej spółdzielni,
- 6) rozpatrywanie skarg na działalność zarządu,
- 7) składanie walnemu zgromadzeniu sprawozdań zawierających w szczególności wyniki kontroli i ocenę sprawozdań finansowych,
- 8) podejmowanie uchwał w sprawach czynności prawnych dokonywanych między spółdzielnią a członkiem zarządu lub dokonywanych przez spółdzielnię w interesie członka zarządu oraz reprezentowanie spółdzielni przy tych czynnościach; do reprezentowania spółdzielni wystarczy dwóch członków rady przez nią upoważnionych.

§ 2. Statut może zastrzec do zakresu działania rady jeszcze inne uprawnienia. Statut może również przekazać do wyłącznej właściwości walnego zgromadzenia podejmowanie uchwał we wszystkich lub niektórych sprawach wymienionych w § 1 pkt 1, 3 oraz 5; w takim wypadku statut może przyjąć dla rady nazwę komisji rewizyjnej.

§ 3.⁴⁴⁾ Statut może przewidywać wybór przez radę jej prezydium z zadaniem organizowania pracy rady.

§ 4. W celu wykonania swoich zadań rada może żądać od zarządu, członków i pracowników spółdzielni wszelkich sprawozdań i wyjaśnień, przeglądać księgi i dokumenty oraz sprawdzać bezpośrednio stan majątku spółdzielni.

Art. 47. (skreślony⁴⁵⁾).

Rozdział 3

Zarząd

Art. 48. § 1. Zarząd kieruje działalnością spółdzielni oraz reprezentuje ją na zewnątrz.

§ 2. Podejmowanie decyzji nie zastrzeżonych w ustawie lub statucie innym organom należy do zarządu.

Art. 49.⁴⁶⁾ § 1. Skład i liczbę członków zarządu określa statut. Statut może przewidywać zarząd jednoosobowy, którym jest prezes, i ustalać wymagania, jakie powinna spełniać osoba wchodząca w skład zarządu lub prezes w zarządzie jednoosobowym.

³⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 26 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

³⁹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 26 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴⁰⁾ Przez art. 1 pkt 27 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴¹⁾ Przez art. 1 pkt 28 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 28 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 29 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 29 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴⁵⁾ Przez art. 1 pkt 30 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 31 ustawy wymienionej w przypisie 1.

§ 2. Członków zarządu, w tym prezesa i jego zastępców, wybiera i odwołuje, stosownie do postanowień statutu, rada lub walne zgromadzenie. Odwołanie wymaga pisemnego uzasadnienia.

§ 3. Spółdzielnie, których członkami są wyłącznie osoby prawne, wybierają zarząd spośród kandydatów będących osobami fizycznymi wskazanymi przez te osoby prawne. W spółdzielniach, w których członkami są osoby fizyczne i osoby prawne, członków zarządu wybiera się również spośród kandydatów wskazanych przez osoby prawne.

§ 4. Walne zgromadzenie może odwołać tych członków zarządu, którym nie udzieliło absolutorium (art. 38 § 1 pkt 2), niezależnie od tego, który organ stosownie do postanowień statutu wybiera członków zarządu. W tym wypadku nie stosuje się przepisu art. 41 § 1.

§ 5. Zarząd jednoosobowy nie może dokonywać czynności w sprawach wynikających ze stosunku członkostwa. Czynności takie są dokonywane przez radę nadzorczą, chyba że statut przewiduje właściwość walnego zgromadzenia.

Art. 50. § 1. Jeżeli statut tak stanowi, członek zarządu wybierany przez walne zgromadzenie może być zawieszony w czynnościach przez radę, o ile jego działalność jest sprzeczna z przepisami prawa lub statutu.

§ 2. Rada zawieszając w czynnościach członka zarządu podejmuje uchwały niezbędne do prawidłowego prowadzenia działalności spółdzielni oraz zwołuje niezwłocznie walne zgromadzenie.

§ 3. Członka zawieszono powiadamia się niezwłocznie w formie pisemnej o jego zawieszeniu z podaniem przyczyn zawieszenia.

Art. 51. (skreślony⁴⁷⁾).

Art. 52. § 1. Z członkami zarządu zatrudnianymi w spółdzielni rada spółdzielni nawiązuje stosunek pracy — w zależności od powierzonego stanowiska — na podstawie umowy o pracę albo powołania (art. 68 Kodeksu pracy). Nie dotyczy to spółdzielni pracy, w których zatrudnienie członków następuje bez względu na stanowisko na podstawie spółdzielczej umowy o pracę, oraz tych spółdzielni produkcji rolnej, w których podstawą świadczenia pracy przez członków jest stosunek członkostwa.

§ 2. Odwołanie członka zarządu lub zawieszenie go w czynnościach nie narusza jego uprawnień wynikających ze stosunku pracy lub innego stosunku prawnego, którego przedmiotem jest świadczenie pracy.

§ 3. W razie odwołania członka zarządu zatrudnionego w spółdzielni na podstawie powołania, prawo odwołania go ze stanowiska pracy przysługuje zarządowi spółdzielni.

Art. 53. (skreślony⁴⁸⁾).

Art. 54.⁴⁹⁾ § 1. Oświadczenia woli za spółdzielnię składają dwaj członkowie zarządu lub jeden członek zarządu i pełnomocnik. W spółdzielniach o zarządzie jednoosobowym oświadczenie woli mogą składać również dwaj pełnomocnicy.

§ 2. Oświadczenia, o których mowa w § 1, składa się w ten sposób, że pod nazwą spółdzielni osoby upoważnione do ich składania zamieszczają swoje podpisy.

§ 3. Oświadczenia pisemne skierowane do spółdzielni, a złożone w jej lokalu albo jednemu z członków zarządu lub pełnomocnikowi, mają skutek prawny względem spółdzielni.

Art. 55. § 1.⁵⁰⁾ Zarząd może udzielić jednemu z członków zarządu lub innej osobie pełnomocnictwa do dokonywania czynności prawnych związanych z kierowaniem bieżącą działalnością gospodarczą spółdzielni lub jej wyodrębnionej organizacyjnie i gospodarczo jednostki, a także pełnomocnictwa do dokonywania czynności określonego rodzaju lub czynności szczególnych.

§ 2. Statut spółdzielni może uzależnić udzielenie pełnomocnictwa przez zarząd od uprzedniej zgody rady.

Rozdział 4

Przepisy wspólne dla rady i zarządu

Art. 56. § 1. Nie można być jednocześnie członkiem rady i zarządu tej samej spółdzielni. W razie konieczności rada może wyznaczyć jednego lub kilku ze swoich członków do czasowego pełnienia funkcji członka (członków) zarządu.

§ 2. Członkowie zarządu i rady nie mogą brać udziału w głosowaniu w sprawach wyłącznie ich dotyczących.

§ 3.⁵¹⁾ Członkowie rady i zarządu nie mogą zajmować się interesami konkurencyjnymi wobec spółdzielni, a w szczególności uczestniczyć jako wspólnicy lub członkowie władz w podmiotach gospodarczych prowadzących działalność konkurencyjną wobec spółdzielni. Naruszenie zakazu konkurencji stanowi podstawę odwołania członka rady lub zarządu oraz powoduje inne skutki prawne przewidziane w odrębnych przepisach.

§ 4.⁵¹⁾ W wypadku naruszenia przez członka rady nadzorczej zakazu konkurencji określonego w § 3 — rada może podjąć uchwałę o zawieszeniu członka tego organu w pełnieniu czynności. Statut określa termin zwołania posiedzenia organu, który dokonał wyboru zawieszono członka rady. Powyższy organ rozstrzyga o uchyleniu zawieszenia bądź odwołaniu zawieszono członka rady.

Art. 57.⁵²⁾ W skład rady nie mogą wchodzić osoby będące kierownikami bieżącej działalności gospodarczej spółdzielni lub pełnomocnikami zarządu oraz osoby pozostające z członkami zarządu lub kierownikami bieżącej działalności gospodarczej spółdzielni w związku małżeńskim albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej i w drugim stopniu linii bocznej.

Art. 58. § 1. Członek zarządu i rady winny czynu lub zaniedbania, przez które spółdzielnia poniosła szkodę, odpowiada za nie osobiście.

§ 2.⁵³⁾ Do odpowiedzialności członków rady i zarządu mają odpowiednio zastosowanie przepisy Kodeksu pracy o odpowiedzialności materialnej pracowników. W wypadkach, w których przepisy te przewidują górną granicę odszkodowania, wynosi ono w stosunku do członków rady lub zarządu nie zatrudnionych w spółdzielni kwotę trzykrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w spółdzielni za ostatni kwartał.

⁵⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 35 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵¹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 36 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 37 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 38 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴⁷⁾ Przez art. 1 pkt 32 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴⁸⁾ Przez art. 1 pkt 33 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 34 ustawy wymienionej w przypisie 1.

Rozdział 5

Zebrania grup członkowskich

Art. 59.⁵⁴⁾ § 1. W spółdzielniach, w których walne zgromadzenie zostaje zastąpione przez zebranie przedstawicieli, organami tych spółdzielni są także zebrania grup członkowskich. Zasady podziału członków na grupy członkowskie i zasady działania tych zebrań określa statut.

§ 2. Do uprawnień zebrań grup członkowskich należy:

- 1) wybieranie i odwoływanie przedstawicieli na zebranie przedstawicieli,
- 2) wybieranie i odwoływanie członków rady spółdzielni, jeśli statut tak stanowi,
- 3) rozpatrywanie spraw, które mają być przedmiotem obrad najbliższego zebrania przedstawicieli, i zgłaszanie swoich wniosków w tych sprawach,
- 4) rozpatrywanie okresowych sprawozdań rady i zarządu,
- 5) wyrażanie swojej opinii i zgłaszanie do właściwych organów spółdzielni wniosków w sprawach spółdzielni, a zwłaszcza we wspólnych sprawach członków wchodzących w skład zebrania grupy.

§ 3. Statut może również określać inne zadania i uprawnienia zebrań grup członkowskich.

DZIAŁ V (skreślony⁵⁵⁾)

Art. 60—65. (skreślone⁵⁵⁾).

DZIAŁ VI (skreślony⁵⁵⁾)

Art. 66. (skreślony⁵⁵⁾).

DZIAŁ VII

Gospodarka spółdzielni

Art. 67.⁵⁶⁾ Spółdzielnia prowadzi działalność gospodarczą na zasadach rachunku ekonomicznego przy zapewnieniu korzyści członkom spółdzielni.

Art. 68. Spółdzielnia odpowiada za swoje zobowiązania całym majątkiem.

Art. 69—74. (skreślone⁵⁷⁾).

Art. 75.⁵⁸⁾ Zysk spółdzielni, po pomniejszeniu o podatek dochodowy i inne obciążenia obowiązkowe wynikające z odrębnych przepisów ustawowych, stanowi nadwyżkę bilansową.

Art. 76.⁵⁹⁾ Nadwyżka bilansowa podlega podziałowi na podstawie uchwały walnego zgromadzenia. Co najmniej 5% nadwyżki przeznaczają się na zwiększenie funduszu zasobowego, jeżeli fundusz ten nie osiąga wysokości wniesionych udziałów obowiązkowych.

⁵⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 39 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵⁵⁾ Przez art. 1 pkt 40 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 41 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵⁷⁾ Przez art. 1 pkt 42 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 43 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 44 ustawy wymienionej w przypisie 1.

Art. 77.⁶⁰⁾ § 1. Część nadwyżki bilansowej pozostałej po dokonaniu odpisu, o którym mowa w art. 76, przeznaczają się na cele określone w uchwale walnego zgromadzenia.

§ 2. Zasady podziału nadwyżki bilansowej między członków spółdzielni określa statut.

§ 3. Jeżeli zadeklarowane przez członka udziały nie zostały w pełni wniesione, kwoty przypadające członkowi z tytułu podziału nadwyżki bilansowej zalicza się na poczet jego niepełnych udziałów.

§ 4. Jeżeli podział części nadwyżki bilansowej między członków ma nastąpić w formie oprocentowania udziałów, w podziale tym uwzględnia się byłych członków (ich spadkobierców), którym przysługują roszczenia o wypłatę udziałów.

Art. 78.⁶¹⁾ § 1. Zasadniczymi funduszami własnymi tworzonymi w spółdzielni są:

- 1) fundusz udziałowy powstający z wpłat udziałów członkowskich, odpisów na udziały członkowskie z podziału nadwyżki bilansowej lub innych źródeł określonych w odrębnych przepisach,
- 2) fundusz zasobowy powstający z wpłat przez członków wpisowego, części nadwyżki bilansowej lub innych źródeł określonych w odrębnych przepisach.

§ 2. Spółdzielnia tworzy także inne fundusze własne przewidziane w odrębnych przepisach oraz w jej statucie.

Art. 79. (skreślony⁶²⁾).

Art. 80. (skreślony⁶³⁾).

Art. 81. (skreślony⁶⁴⁾).

Art. 82.⁶⁵⁾ Oprocentowanie wkładów pieniężnych stanowi koszt uzyskania przychodów.

Art. 83.^{65a)} § 1. *Składki spółdzielni na wykonywanie zadań właściwego centralnego związku obciążają koszty jej działalności. Składki te są wpłacane przez spółdzielnię bezpośrednio do centralnego związku.*

§ 2.⁶⁶⁾ *Składki spółdzielni na wykonywanie zadań innych związków, do których spółdzielnia przystąpiła, są pokrywane z nadwyżki bilansowej.*

⁶⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 45 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁶¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 46 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁶²⁾ Przez art. 1 pkt 47 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁶³⁾ Przez art. 24 pkt 4 ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. Nr 3, poz. 12), która weszła w życie z dniem 7 lutego 1989 r.

⁶⁴⁾ Przez art. 1 pkt 48 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁶⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 49 ustawy wymienionej w przypisie 1.

^{65a)} Artykuł 83 nie ma obecnie zastosowania, gdyż centralne związki zostały zlikwidowane zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 20 stycznia 1990 r. o zmianach w organizacji i działalności spółdzielczości (Dz. U. Nr 6, poz. 36), która weszła w życie z dniem 7 lutego 1990 r., a sprawy opodatkowania składek reguluje art. 16 ust. 1 pkt 37 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 1993 r. Nr 106, poz. 482) w brzmieniu ustalonym przez art. 6 pkt 2 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁶⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 11 pkt 9 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 7, który wszedł w życie z dniem 31 marca 1988 r.

§ 3.⁶⁷⁾ *Za wykonywanie funkcji określonych w art. 4 § 3 Naczelna Rada pobiera świadczenia według stawek ustalonych uchwałą Ogólnego Zebrania. Świadczenia te obciążają koszty działalności spółdzielni.*

Art. 84 i 85. (skreślone⁶⁸⁾).

Art. 86. (skreślony⁶⁹⁾).

Art. 87.⁷⁰⁾ Spółdzielnia prowadzi rachunkowość na zasadach określonych odrębnymi przepisami.

Art. 88. (uchylony⁷¹⁾).

Art. 88a.⁷²⁾ § 1. Roczne sprawozdania finansowe spółdzielni podlegają badaniu pod względem rzetelności i prawidłowości. Uchwałą w tym zakresie podejmuje rada nadzorcza.

§ 2. Roczne sprawozdanie finansowe podlega badaniu w trybie i według zasad określonych w odrębnych przepisach.

§ 3. Przepis § 1 i § 2 stosuje się odpowiednio do sprawozdań finansowych stanowiących podstawę przy łączeniu i podziale spółdzielni.

Art. 89.⁷³⁾ Roczne sprawozdanie z działalności spółdzielni, łącznie ze sprawozdaniem finansowym i opinią biegłego rewidenta, jeżeli podlega ono obowiązkowemu badaniu, wyklada się w lokalu spółdzielni co najmniej na 14 dni przed terminem walnego zgromadzenia w celu umożliwienia członkom spółdzielni zapoznania się z nim.

Art. 90. § 1. Straty bilansowe spółdzielni pokrywa się z funduszu zasobowego, a w części przekraczającej fundusz zasobowy — z funduszu udziałowego i innych funduszy własnych spółdzielni według kolejności ustalonej przez statut. Straty pierwszego roku obrachunkowego po założeniu spółdzielni mogą być pokryte w roku następnym.

§ 2. Gdyby fundusze własne nie wystarczyły na pokrycie strat, walne zgromadzenie może podjąć uchwałę zobowiązującą członków do wcześniejszego wpłacenia udziałów, niż to przewiduje statut.

§ 3.⁷⁴⁾ Strata bilansowa w banku spółdzielczym pokrywana jest według zasad i w terminie określonym w programie uzdrawiającym, o którym mowa w art. 104 ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. — Prawo bankowe (Dz. U. z 1992 r.

Nr 72, poz. 359, z 1993 r. Nr 6, poz. 29, Nr 28, poz. 127 i Nr 134, poz. 646, z 1994 r. Nr 80, poz. 369 i Nr 121, poz. 591 oraz z 1995 r. Nr 4, poz. 18), zaakceptowanym przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego.

DZIAŁ VIII

Lustracja

Art. 91.⁷⁵⁾ § 1. Każda spółdzielnia obowiązana jest przynajmniej raz na trzy lata, a w okresie likwidacji corocznie, poddać się lustracyjnemu badaniu legalności, gospodarności i rzetelności całości jej działania.

§ 2. Spółdzielnia może wystąpić w każdym czasie o przeprowadzenie lustracji całości lub części jej działalności albo tylko określonych zagadnień. Lustracja może być przeprowadzona na żądanie walnego zgromadzenia, rady lub 1/5 członków spółdzielni.

§ 3. Lustrację przeprowadzają właściwe związki rewizyjne w spółdzielniach w nich zrzeszonych. Spółdzielnie nie zrzeszone zlecają odpłatne przeprowadzenie lustracji wybranemu związkowi rewizyjnemu lub Krajowej Radzie Spółdzielczej.

§ 4. Lustratora wyznacza związek rewizyjny, w którym spółdzielnia jest zrzeszona, lub Krajowa Rada Spółdzielcza. Obowiązki lustratora może pełnić osoba, która uzyskała uprawnienia lustracyjne wydane przez Krajową Radę Spółdzielczą. Kryteria kwalifikacyjne lustratorów oraz tryb przeprowadzania lustracji określa Krajowa Rada Spółdzielcza.

§ 5. Jeżeli działalność lustratora jest niezgodna z prawem, a także jeżeli lustrator nie zachowuje w tajemnicy wiadomości o działalności spółdzielni uzyskanych przy lustracji, Krajowa Rada Spółdzielcza z własnej inicjatywy lub na wniosek związku rewizyjnego, w którym spółdzielnia jest zrzeszona, może go pozbawić uprawnień lustratora. Zachowanie tajemnicy nie obowiązuje wobec organów lustrowanej spółdzielni, związku rewizyjnego, który lustratora wyznaczył, Krajowej Rady Spółdzielczej oraz organów wymiaru sprawiedliwości.

§ 6. Uchwała Krajowej Rady Spółdzielczej w sprawie pozbawienia uprawnień lustratora jest ostateczną decyzją w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, który stosuje się odpowiednio.

Art. 92. § 1. Lustrator obowiązany jest zawiadomić radę i zarząd o rozpoczęciu lustracji. Członkowie rady uprawnieni są do uczestniczenia w lustracji.

§ 2. Lustrator uprawniony jest do przeglądania ksiąg i wszelkich dokumentów w lustrowanej spółdzielni oraz do bezpośredniego sprawdzania jej stanu majątkowego, a organy spółdzielni i jej pracownicy obowiązani są do udzielania mu żądanych wyjaśnień i wszelkiej pomocy.

Art. 93. § 1.⁷⁶⁾ Z czynności lustracyjnych lustrator sporządza protokół, który składa radzie i zarządowi spółdzielni. Protokół sporządzony przez lustratora ma moc dokumentu urzędowego.

§ 2. Zarząd spółdzielni obowiązany jest na żądanie członka spółdzielni udostępnić mu protokół lustracji do wglądu.

⁶⁷⁾ Dodany przez art. 11 pkt 9 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 7, który wszedł w życie z dniem 31 marca 1988 r.; obecnie utracił aktualność w związku z art. 1 pkt 4 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁶⁸⁾ Przez art. 1 pkt 50 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁶⁹⁾ Przez art. 29 pkt 3 ustawy z dnia 15 lutego 1989 r. — Prawo dewizowe (Dz. U. Nr 6, poz. 33), która weszła w życie z dniem 15 marca 1989 r.

⁷⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 51 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁷¹⁾ Przez art. 44 pkt 1 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o badaniu i ogłaszaniu sprawozdań finansowych oraz biegłych rewidentach i ich samorządzie (Dz. U. Nr 111, poz. 480), który wszedł w życie z dniem 31 grudnia 1992 r. zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o zmianie ustawy — Prawo budżetowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 21, poz. 85).

⁷²⁾ Dodany przez art. 1 pkt 52 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁷³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 53 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁷⁴⁾ Dodany przez art. 1 pkt 54 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁷⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 55 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁷⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 56 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

§ 3. (skreślony⁷⁷⁾).

§ 4.⁷⁸⁾ Wnioski z przeprowadzonej lustracji powinny być przedstawione przez radę nadzorczą najbliższemu walnemu zgromadzeniu.

Art. 94 i 95. (skreślone⁷⁹⁾).

DZIAŁ IX

Łączenie się spółdzielni

Art. 96. Spółdzielnia może w każdym czasie połączyć się z inną spółdzielnią na podstawie uchwał walnych zgromadzeń łączących się spółdzielni, powziętych większością 2/3 głosów.

Art. 97. Uchwały o połączeniu powinny zawierać:

- 1) oznaczenie spółdzielni przejmującej,
- 2) przyjęcie statutu stanowiącego podstawę dalszej jej działalności; statut nie może uszczuplać nabytych praw majątkowych członków,
- 3) datę połączenia.

Art. 98.⁸⁰⁾ § 1. Podstawę rachunkową połączenia stanowią sprawozdania finansowe łączących się spółdzielni, sporządzone na dzień połączenia.

§ 2. Jeżeli walne zgromadzenia łączących się spółdzielni nie postanowią inaczej, podział nadwyżki bilansowej nastąpi oddzielnie według sprawozdań finansowych sporządzonych na dzień połączenia.

Art. 99. Połączenie oraz wynikające z niego zmiany statutu wywierają skutek od chwili wpisania ich do rejestru, z wyjątkiem przewidzianym w art. 102 § 1.

Art. 100.⁸¹⁾ Członkowie, którzy w chwili połączenia należeli do spółdzielni przejmowanej, stają się członkami spółdzielni przejmującej. Wpłaty na udziały wpisuje się członkom spółdzielni przejmowanej w takiej wysokości, jaka wynika z ustalonej w sprawozdaniu finansowym kwoty przejętego funduszu udziałowego.

Art. 101. Wskutek połączenia majątek spółdzielni przejętej przechodzi na spółdzielnię przejmującą, a wierzyciele i dłużnicy pierwszej stają się wierzycielami i dłużnikami drugiej.

Art. 102. § 1. Niezwłocznie po podjęciu uchwał o połączeniu zamiast zarządu i rady spółdzielni przejmowanej działa zarząd i rada spółdzielni przejmującej.

§ 2.⁸²⁾ Zarząd spółdzielni przejmującej obowiązany jest niezwłocznie zgłosić uchwałę o połączeniu do rejestrów łączących się spółdzielni.

§ 3. Jeżeli uchwały walnych zgromadzeń o połączeniu tak stanowią, po wpisie połączenia do rejestru spółdzielnia dokonuje niezwłocznie wyborów rady i zarządu.

⁷⁷⁾ Przez art. 1 pkt 56 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁷⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 56 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁷⁹⁾ Przez art. 1 pkt 57 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁸⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 58 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁸¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 59 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁸²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 11 pkt 10 ustawy wymienionej w przypisie 7.

DZIAŁ X (skreślony⁸³⁾)

Art. 103—107. (skreślone⁸³⁾).

DZIAŁ XI

Podział spółdzielni

Art. 108. § 1. Spółdzielnia może podzielić się na podstawie uchwały walnego zgromadzenia podjętej większością 2/3 głosów w ten sposób, że z jej wydzielonej części zostaje utworzona nowa spółdzielnia.

§ 2. Uchwała o podziale spółdzielni powinna zawierać:

- 1) oznaczenie dotychczasowej spółdzielni i powstającej w wyniku podziału,
- 2) listę członków lub określenie grup członków przechodzących do powstającej spółdzielni,
- 3)⁸⁴⁾ zatwierdzenie sprawozdania finansowego spółdzielni i planu podziału składników majątkowych oraz praw i zobowiązań,
- 4) datę podziału spółdzielni.

Art. 109. § 1. Niezwłocznie po podjęciu przez walne zgromadzenie uchwały o podziale spółdzielni zebranie członków przechodzących do powstającej spółdzielni, a jeżeli uchwałę o podziale spółdzielni podjęło zebranie przedstawicieli — zebranie tych przedstawicieli, którzy przechodzą jako członkowie do powstającej spółdzielni:

- 1) uchwała statut powstającej spółdzielni; statut ten nie może uszczuplać nabytych praw majątkowych członków,
- 2) dokonuje wyboru tych organów spółdzielni, do których wyboru powołane jest, według przyjętego statutu, walne zgromadzenie.

§ 2. Podjęcie uchwał, o których mowa w paragrafie poprzedzającym, wymaga zwykłej większości głosów.

§ 3. Jeżeli liczba członków przechodzących do powstającej spółdzielni jest mniejsza od liczby członków uprawniającej według statutu dotychczasowej spółdzielni do zastąpienia walnego zgromadzenia przez zebranie przedstawicieli, uchwały, o których mowa w § 1, podejmuje w ciągu miesiąca od dnia podjęcia uchwały o podziale spółdzielni zebranie członków przechodzących do powstającej spółdzielni. Zebranie to zwołuje zarząd dotychczasowej spółdzielni, powiadamiając pisemnie zainteresowanych członków o terminie zebrania i porządku jego obrad.

Art. 110.⁸⁵⁾ Zarząd spółdzielni powstającej jest obowiązany w terminie czternastu dni od dnia jego wyboru wystąpić z wnioskiem o wpisanie spółdzielni do rejestru, a zarząd spółdzielni dotychczasowej — z wnioskiem o wpisanie do rejestru jej podziału. Przepisy art. 7 oraz art. 8 stosuje się odpowiednio.

⁸³⁾ Przez art. 1 pkt 60 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁸⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 61 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁸⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 62 ustawy wymienionej w przypisie 1.

Art. 111. Wskutek podziału spółdzielni na powstającą spółdzielnię przechodzą z chwilą jej zarejestrowania wynikające z planu podziału składniki majątkowe oraz prawa i zobowiązania. W tym też zakresie wierzyciele i dłużnicy dotychczasowej spółdzielni stają się wierzycielami i dłużnikami powstającej spółdzielni. Jednakże za zobowiązania powstałe przed podziałem spółdzielni spółdzielnia dotychczasowa i nowo powstała odpowiadają solidarnie.

Art. 112.⁸⁶⁾ Do podziału spółdzielni stosuje się odpowiednio przepisy art. 98 § 1 i art. 100.

DZIAŁ XII

Likwidacja spółdzielni

Art. 113. § 1. Spółdzielnia przechodzi w stan likwidacji:

- 1) z upływem okresu, na który, w myśl statutu, spółdzielnię utworzono,
- 2)⁸⁷⁾ wskutek zmniejszenia się liczby członków poniżej wskazanej w statucie lub w ustawie, jeżeli spółdzielnia w terminie jednego roku nie zwiększy liczby członków do wymaganej wielkości,
- 3) wskutek zgodnych uchwał walnych zgromadzeń zapadłych większością 3/4 głosów na dwóch kolejno po sobie następujących walnych zgromadzeniach, w odstępie co najmniej dwóch tygodni.

§ 2.⁸⁸⁾ W wypadkach przewidzianych w § 1 zarząd spółdzielni (likwidator) zgłosi do rejestru otwarcie likwidacji spółdzielni i zawiadomi o tym właściwy związek rewizyjny. Jeżeli zarząd (likwidator) tego nie uczyni, zgłoszenia dokona związek rewizyjny, w którym spółdzielnia jest zrzeszona.

Art. 114.⁸⁹⁾ § 1. Związek rewizyjny, w którym spółdzielnia jest zrzeszona, może podjąć uchwałę o postawieniu spółdzielni w stan likwidacji, jeżeli:

- 1) działalność spółdzielni wykazuje rażące i uporczywe naruszenia prawa lub postanowień statutu,
- 2) spółdzielnia została zarejestrowana z naruszeniem prawa,
- 3) spółdzielnia co najmniej od roku nie prowadzi działalności gospodarczej.

§ 2. Uchwałę związku rewizyjnego, o której mowa w § 1, spółdzielnia może zaskarżyć do sądu w ciągu sześciu tygodni od dnia jej doręczenia wraz z uzasadnieniem. W razie niezaskarżenia uchwały w ustawowym terminie lub uprawomocnienia się orzeczenia oddalającego powództwo albo umarzającego postępowanie w sprawie, związek rewizyjny zgłasza do rejestru wniosek o otwarcie likwidacji, wyznaczając jednocześnie likwidatora.

Art. 115.⁹⁰⁾ Jeżeli spółdzielnia nie rozpoczęła działalności gospodarczej w ciągu roku od dnia jej zarejestrowania i nie posiada majątku, może ulec wykreśleniu z rejestru na wniosek związku rewizyjnego.

Art. 116. § 1. Spółdzielnia postawiona w stan likwidacji na podstawie art. 113 § 1 pkt 3 może przed upływem roku od dnia podjęcia drugiej uchwały walnego zgromadzenia o likwidacji przywrócić swoją działalność na podstawie uchwały walnego zgromadzenia podjętej większością 3/4 głosów.

§ 2. Zarząd lub likwidator powinni uchwałę o przywróceniu działalności spółdzielni zgłosić niezwłocznie do rejestru, dołączając odpis protokołu walnego zgromadzenia. Dokonany wpis sąd ogłosi w Monitorze Spółdzielczym.

Art. 117. Spółdzielnia w stanie likwidacji może połączyć się z inną spółdzielnią według zasad przewidzianych w art. 96—102.

Art. 118. § 1. Likwidatorami spółdzielni mogą być członkowie ostatniego zarządu lub osoby wybrane przez walne zgromadzenie, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.

§ 2. Likwidator może nie być członkiem spółdzielni. Likwidatorem może być także osoba prawna.

§ 3⁹¹⁾. Umowę z likwidatorem o wykonanie czynności likwidacyjnych zawiera rada spółdzielni. W wypadku gdy zwołanie rady napotyka poważne trudności albo gdy likwidatora wyznacza związek rewizyjny, umowę z likwidatorem zawiera ten związek, działając w imieniu spółdzielni.

Art. 119.⁹²⁾ § 1. Do likwidatora stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zarządu spółdzielni i członków zarządu, jeżeli przepisy o likwidacji nie stanowią inaczej.

§ 2. Likwidator nie może zawierać nowych umów, chyba że jest to konieczne do przeprowadzenia likwidacji spółdzielni. Dalej idące ograniczenia może ustanowić organ, który wyznaczył likwidatora. Ograniczenia takie powinny być niezwłocznie zgłoszone przez likwidatora do rejestru.

§ 3. Jeżeli zwołanie walnego zgromadzenia lub rady spółdzielni napotyka poważne trudności, związek rewizyjny, w którym spółdzielnia jest zrzeszona, może upoważnić likwidatora do dokonania czynności określonego rodzaju, które wymagają uchwały walnego zgromadzenia lub rady spółdzielni.

§ 4. Likwidator może być odwołany w każdej chwili przez organ, który go wyznaczył. Ponadto likwidatora może odwołać z ważnych przyczyn związek rewizyjny, w którym spółdzielnia jest zrzeszona.

§ 5. Organ, który odwołuje likwidatora, obowiązany jest równocześnie wyznaczyć innego.

Art. 120. Z dniem wpisania do rejestru otwarcia likwidacji wygasają uprzednio udzielone pełnomocnictwa podlegające wpisowi do rejestru.

Art. 121. § 1. Spółdzielnia w likwidacji zachowuje dotychczasową swoją nazwę z dodaniem wyrazów: „w likwidacji”.

⁸⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 63 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁸⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 64 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁸⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 64 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁸⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 65 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 66 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 67 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 68 ustawy wymienionej w przypisie 1.

§ 2. Osoba prawna wyznaczona na likwidatora składa oświadczenia w imieniu spółdzielni z zachowaniem przepisów normujących składanie oświadczeń tej osoby.

Art. 122.⁹³⁾ Likwidator powinien niezwłocznie po wyznaczeniu go:

- 1) zgłosić do rejestru wniosek o wpisanie otwarcia likwidacji spółdzielni, jeżeli nie zostało to jeszcze dokonane, i zawiadomić o tym związek rewizyjny, w którym spółdzielnia jest zrzeszona, oraz Krajową Radę Spółdzielczą,
- 2) powiadomić banki finansujące spółdzielnię oraz organy finansowe o otwarciu likwidacji spółdzielni,
- 3) ogłosić w Monitorze Spółdzielczym zawiadomienie o otwarciu likwidacji spółdzielni i wezwać wierzycieli do zgłoszenia wierzytelności w terminie trzech miesięcy od dnia tego ogłoszenia,
- 4) przystąpić do sporządzenia sprawozdania finansowego na dzień otwarcia likwidacji oraz listy zobowiązań spółdzielni,
- 5) sporządzić plan finansowy likwidacji i plan zaspokojenia zobowiązań.

Art. 123.⁹⁴⁾ W czasie likwidacji nie stosuje się przepisu art. 90 § 1, w zakresie kolejności pokrywania strat bilansowych.

Art. 124. § 1. O odmowie zaspokojenia zgłoszonych wierzytelności likwidator powinien zawiadomić wierzyciela pisemnie w ciągu czterech tygodni od dnia zgłoszenia wierzytelności.

§ 2. Na okres przewidziany w paragrafie poprzedzającym bieg przedawnienia lub terminu zawitego ulega zawieszeniu.

§ 3.⁹⁵⁾ Uznanie przez likwidatora wierzytelności przerywa bieg przedawnienia i terminu zawitego, jeżeli zostało dokonane pisemnie.

Art. 125. § 1. Należności przypadające od spółdzielni zaspokajają się w następującej kolejności:

- 1) koszty prowadzenia likwidacji,
- 2) należności ze stosunku pracy i należności, którym przepisy prawa przyznają taką samą ochronę jak należnościom ze stosunku pracy, oraz odszkodowanie z tytułu uszkodzenia ciała, wywołania rozstroju zdrowia lub pozbawienia życia, w tym również odszkodowanie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych,
- 3) podatki i inne należności, do których stosuje się przepisy o zobowiązaniach podatkowych, oraz należności z tytułu kredytów bankowych,
- 4) inne należności.

§ 2. O ile należności nie są jeszcze wymagalne lub są sporne, kwoty potrzebne na ich pokrycie powinny być złożone do depozytu sądowego.

⁹³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 69 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 70 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 71 ustawy wymienionej w przypisie 1.

§ 3. Z kwot pozostałych po spłaceniu wszystkich należności i po złożeniu do depozytu sądowego sum całkowicie zabezpieczających należności sporne lub niewymagalne dokonuje się stosunkowej wypłaty udziałów. Wypłaty tej nie można jednak dokonać przed upływem sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia wzywającego wierzycieli.

§ 4. Wierzyciele, którzy zgłosili wierzytelności po upływie tego terminu, mogą ich dochodzić z nie rozdzielonego jeszcze majątku spółdzielni.

§ 5.⁹⁶⁾ Pozostały majątek spółdzielni zostaje przeznaczony na cele określone w uchwale ostatniego walnego zgromadzenia. Roszczenia byłego członka do części funduszu zasobowego i innego majątku spółdzielni są zaspokajane w postępowaniu likwidacyjnym. Zasady udziału byłego członka w funduszu zasobowym i innym majątku spółdzielni określa statut.

§ 6.⁹⁷⁾ Jeżeli uchwała walnego zgromadzenia nie zawiera stosownego wskazania, likwidator przekazuje pozostały majątek nieodpłatnie na cele spółdzielcze lub społeczne.

Art. 126.⁹⁸⁾ § 1. Po zakończeniu likwidacji likwidator przedstawia walnemu zgromadzeniu do zatwierdzenia sprawozdanie finansowe na dzień zakończenia likwidacji.

§ 2. Jeżeli zwołanie walnego zgromadzenia napotyka poważne trudności, likwidator przedstawia sprawozdanie finansowe do zatwierdzenia związkowi rewizyjnemu, w którym spółdzielnia jest zrzeszona.

§ 3. Po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego na dzień zakończenia likwidacji, likwidator zgłasza do rejestru wniosek o wykreślenie spółdzielni z rejestru oraz przekazuje księgi i dokumenty zlikwidowanej spółdzielni do przechowania. Wykreślenie powinno być ogłoszone przez sąd.

Art. 127.⁹⁹⁾ W razie zaspokojenia wszelkich należności przypadających od spółdzielni i złożenia do depozytu sądowego kwot na zabezpieczenie należności spornych lub niewymagalnych, spółdzielnia może ulec wykreśleniu z rejestru przed zakończeniem prowadzonych przez nią lub przeciwko niej sporów sądowych. W takim wypadku w miejsce spółdzielni wchodzi jako strona związek rewizyjny, w którym spółdzielnia jest zrzeszona. Związek rewizyjny obowiązany jest do przekazania kwot uzyskanych w wyniku sporu na cele określone stosownie do art. 125 § 5 i 6.

Art. 128. § 1. Po wykreśleniu spółdzielni z rejestru likwidator odpowiada wobec wierzycieli spółdzielni za wyrażone im szkody przez niedopełnienie swoich ustawowych obowiązków.

§ 2. Przepis paragrafu poprzedzającego stosuje się odpowiednio do członków ostatniego zarządu spółdzielni wykreślonej z rejestru w trybie określonym w art. 115.

⁹⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 72 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹⁷⁾ Dodany przez art. 1 pkt 72 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 73 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 74 ustawy wymienionej w przypisie 1.

Art. 129.¹⁰⁰⁾ Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z Ministrem Edukacji Narodowej oraz po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Spółdzielczej, określi w drodze rozporządzenia sposób i czas przechowywania ksiąg i dokumentów zlikwidowanych spółdzielni oraz organizacji spółdzielczych.

DZIAŁ XIII

Upadłość spółdzielni

Art. 130. § 1. Ogłoszenie upadłości spółdzielni następuje w razie jej niewypłacalności.

§ 2.¹⁰¹⁾ Jeżeli według sprawozdania finansowego spółdzielni ogólna wartość jej aktywów nie wystarcza na zaspokojenie wszystkich zobowiązań, zarząd powinien niezwłocznie zwołać walne zgromadzenie, na którego porządku obrad zamieszcza sprawę dalszego istnienia spółdzielni.

§ 3. Pomimo niewypłacalności spółdzielni walne zgromadzenie może podjąć uchwałę o dalszym istnieniu spółdzielni, jeżeli wskaże środki umożliwiające wyjście jej ze stanu niewypłacalności.

§ 4. W razie podjęcia przez walne zgromadzenie uchwały o postawieniu spółdzielni w stan upadłości, zarząd spółdzielni obowiązany jest niezwłocznie zgłosić do sądu wnioski o ogłoszenie upadłości.

Art. 131. Z wnioskiem o ogłoszenie upadłości spółdzielni będącej w stanie likwidacji obowiązany jest wystąpić do sądu likwidator niezwłocznie po stwierdzeniu niewypłacalności spółdzielni.

Art. 132.¹⁰²⁾ Na wniosek wierzyciela, który zgłosił wniosek o ogłoszenie upadłości spółdzielni, sąd może zarządzić postawienie jej w stan upadłości pomimo uchwały walnego zgromadzenia spółdzielni o dalszym jej istnieniu.

Art. 133.¹⁰³⁾ Jeżeli ze sprawozdania finansowego sporządzonego przez zarząd lub przez likwidatora wynika, że majątek spółdzielni, która zaprzestała swej działalności, nie wystarcza na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego, a wierzyciele nie wyrażą zgody na ich pokrycie, sąd na wniosek wierzycieli lub Krajowej Rady Spółdzielczej zarządzi wykreślenie spółdzielni z rejestru, zawiadamiając o tym wierzycieli i Krajową Radę Spółdzielczą. W takim wypadku nie przeprowadza się postępowania upadłościowego.

Art. 134. Przepisy o organach spółdzielni stosuje się także podczas postępowania upadłościowego, jeżeli z przepisów prawa upadłościowego nie wynika inaczej.

Art. 135. Po ogłoszeniu upadłości członkowie spółdzielni, na żądanie syndyka upadłości, niezwłocznie uiszczają nie wpłaconą jeszcze część udziału.

Art. 136. Po ukończeniu postępowania upadłościowego syndyk upadłości zgłosi do sądu rejestrowego wnioski o wykreślenie spółdzielni z rejestru.

Art. 137. Do postępowania upadłościowego w sprawach nie uregulowanych niniejszą ustawą stosuje się przepisy prawa upadłościowego.

TYTUŁ II

PRZEPISY SZCZEGÓLNE DLA SPÓŁDZIELNI PRODUKCJI ROLNEJ, SPÓŁDZIELNI KÓŁEK ROLNICZYCH, SPÓŁDZIELNI PRACY I SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWYCH

DZIAŁ I

Spółdzielnie produkcji rolnej

Rozdział 1

Rolnicze spółdzielnie produkcyjne

Oddział 1

Przedmiot działalności i członkostwo

Art. 138.¹⁰⁴⁾ Przedmiotem działalności rolniczej spółdzielni produkcyjnej jest prowadzenie wspólnego gospodarstwa rolnego oraz działalności na rzecz indywidualnych gospodarstw rolnych członków. Spółdzielnia może również prowadzić inną działalność gospodarczą.

Art. 139. § 1. Członkami spółdzielni mogą być rolnicy będący:

- 1) właścicielami lub posiadaczami samoistnymi gruntów rolnych,
- 2) dzierżawcami, użytkownikami lub innymi posiadaczami zależnymi gruntów rolnych.

§ 2. Członkami spółdzielni mogą być również inne osoby mające kwalifikacje przydatne do pracy w spółdzielni.

§ 3. (skreślony¹⁰⁵⁾).

Art. 140. (skreślony¹⁰⁶⁾).

Oddział 2

Wkłady gruntowe i pieniężne

Art. 141. § 1.¹⁰⁷⁾ Statut spółdzielni może przewidywać, że członek posiadający grunty jest obowiązany wnieść je w całości lub części jako wkład do spółdzielni.

§ 2. Przez wkład gruntowy rozumie się grunty oraz budynki lub ich części i inne urządzenia trwale z gruntem związane, znajdujące się na tych gruntach w chwili ich wniesienia.

§ 3. Wniesienie wkładu gruntowego przez posiadacza zależnego wymaga zgody właściciela.

¹⁰⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 78 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁰⁵⁾ Przez art. 1 pkt 79 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁰⁶⁾ Przez art. 1 pkt 80 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁰⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 81 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁰⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 75 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁰¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 76 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁰²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 24 lutego 1990 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej — Prawo upadłościowe (Dz. U. Nr 14, poz. 87), która weszła w życie z dniem 13 kwietnia 1990 r.

¹⁰³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 77 ustawy wymienionej w przypisie 1.

Art. 142.¹⁰⁸⁾ Statut może przewidywać, że członkowi przysługuje prawo do działki przyzagrodowej. W takim wypadku statut powinien określać, którym członkom przysługuje prawo do działki przyzagrodowej, wielkość działek i sposób ich wydzielania.

Art. 143. Użytkowanie przez spółdzielnię wkładów gruntowych jest odpłatne. Statut określa zasady wynagrodzenia za użytkowanie tych wkładów.

Art. 144. § 1. Grunty wniesione jako wkłady ocenia się na zasadzie szacunku porównawczego ich wartości użytkowej.

§ 2. Budynki i inne urządzenia stanowiące wkład szacuje się w pieniądzech według stanu i cen z dnia wniesienia.

Art. 145. § 1. Jeżeli statut lub umowa z członkiem inaczej nie postanawia, spółdzielnia nabywa prawo użytkowania wkładu gruntowego wniesionego przez członka, z chwilą przejęcia tego wkładu.

§ 2. Użytkowanie przez spółdzielnię wniesionych przez członka wkładów gruntowych regulują przepisy Kodeksu cywilnego.

Art. 146. (skreślony¹⁰⁹⁾).

Art. 147. § 1. Członek będący właścicielem gruntu stanowiącego jego wkład może tym gruntem rozporządzać aktami między żyjącymi lub na wypadek śmierci, jednakże o zamierzonym przeniesieniu własności gruntu na osobę nie będącą członkiem tej samej spółdzielni powinien spółdzielnię uprzedzić co najmniej na trzy miesiące przed dokonaniem tej czynności.

§ 2. W razie odpłatnego przeniesienia własności wkładu gruntowego, spółdzielnia przysługuje prawo pierwokupu. Nie dotyczy to wypadku przeniesienia własności wkładu na rzecz innego członka tej samej spółdzielni.

§ 3. Grunt przeniesiony na własność innego członka tej samej spółdzielni powiększa wkład nabywcy.

Art. 148. § 1.¹¹⁰⁾ Jeżeli statut przewiduje wniesienie wkładu gruntowego, powinien określać zasady i termin jego wycofania w razie ustania członkostwa w spółdzielni oraz określać zasady częściowego wycofania wkładu gruntowego w czasie trwania członkostwa.

§ 2.¹¹¹⁾ Statut powinien określać również zasady i termin ostatecznych rozliczeń między członkiem wycofującym wkład gruntowy a spółdzielnią.

§ 3.¹¹²⁾ Członek wycofujący swój wkład otrzymuje ten sam grunt, który wniósł, jeżeli potrzeby wspólnej gospodarki nie stoją temu na przeszkodzie. W przeciwnym wypadku otrzymuje równoważny grunt z uwzględnieniem interesów obu stron.

§ 4. W wypadku gdy występuje różnica w obszarze lub wartości użytkowej zwracanych gruntów, następuje między stronami rozliczenie według cen rynkowych z dnia rozliczenia.

§ 5. Przepisy paragrafów poprzedzających stosuje się odpowiednio do budynków i innych urządzeń stanowiących wkład, przy uwzględnieniu na rzecz spółdzielni stopnia ich normalnego zużycia na skutek użytkowania zgodnego z przeznaczeniem.

Art. 149. W wypadku gdy grunt został wniesiony przez posiadacza samoistnego, a do chwili ustania członkostwa zasiedzenie nie nastąpiło, przedmiotem dalszego zasiedzenia staje się działka zamienna.

Art. 150. (skreślony¹¹³⁾).

Art. 151. Następcy prawni członka, jak również nie będący członkami właściciele gruntów wniesionych za ich zgodą do spółdzielni, mogą wycofać wkład gruntowy według zasad odnoszących się do członka, który wypowiedział członkostwo.

Art. 152. § 1.¹¹⁴⁾ Statut spółdzielni może zobowiązywać członków do wniesienia określonego wkładu pieniężnego. Na poczet tego wkładu spółdzielnia może przyjmując środki produkcji, jak: inwentarz żywy, pasze, materiał siewny, urządzenia, maszyny i narzędzia przydatne we wspólnym gospodarstwie. Środki te podlegają oszacowaniu według stanu i cen z dnia wniesienia.

§ 2.¹¹⁵⁾ Wkład pieniężny, jak i środki produkcji wniesione na jego poczet są przeliczane według zasad określonych w statucie.

§ 3.¹¹⁶⁾ Wkład pieniężny jest oprocentowany w wysokości określonej w statucie.

§ 4. Wypłata odsetek od wkładu pieniężnego następuje raz w roku w terminie wskazanym w statucie. Strony mogą uzgodnić, że należne za dany rok odsetki zostaną zaliczone na powiększenie wkładu pieniężnego członka.

Art. 153.¹¹⁷⁾ § 1. Wkład pieniężny podlega zwrotowi w wypadku ustania członkostwa. Zwrot następuje w gotówce przy uwzględnieniu zasad, o których mowa w art. 152 § 2.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się do następców prawnych członka.

Art. 154. § 1. Jeżeli statut dopuszcza możliwość wnoszenia nadobowiązkowego wkładu pieniężnego — wkład taki może być zwrócony w czasie trwania członkostwa.

§ 2. Do wkładu nadobowiązkowego stosuje się odpowiednio przepisy art. 152 i 153.

Art. 154a.¹¹⁸⁾ Statut spółdzielni może przewidywać powiększenie wkładów pieniężnych z dochodu ogólnego. W takim wypadku statut określa uprawnienia członków do wycofania w czasie trwania członkostwa części wkładu pochodzącego z odpisów.

¹¹³⁾ Przez art. 1 pkt 85 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹¹⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 86 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹¹⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 86 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹¹⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 86 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹¹⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 87 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹¹⁸⁾ Dodany przez art. 1 pkt 88 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁰⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 82 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁰⁹⁾ Przez art. 1 pkt 83 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹¹⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 84 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹¹¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 84 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹¹²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 84 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1.

Oddział 3

Praca

Art. 155. § 1.¹¹⁹⁾ Zdolny do pracy członek spółdzielni ma prawo i obowiązek pracować w spółdzielni w rozmiarze ustalającym corocznie przez zarząd, stosownie do potrzeb wynikających z planu działalności gospodarczej spółdzielni.

§ 2. Przy przydzielaniu pracy członkom spółdzielni powinna uwzględniać ich kwalifikacje zawodowe i osobiste.

Art. 156. § 1. Oprócz członków spółdzielni może zatrudniać także ich domowników.

§ 2. Za domownika członka uważa się każdego członka jego rodziny, a także inne osoby, jeżeli zamieszkują z nim wspólnie i prowadzą z nim wspólne gospodarstwo domowe.

Art. 157.¹²⁰⁾ Spółdzielnia poza członkami i domownikami może zatrudniać stosownie do swoich potrzeb również inne osoby na podstawie umowy o pracę lub na podstawie innego stosunku prawnego, którego przedmiotem jest świadczenie pracy.

Art. 158. § 1.¹²¹⁾ Członkowie wynagradzani są za pracę w formie udziału w dochodzie podzielnym stosownie do wkładu ich pracy.

§ 2. Statut spółdzielni powinien określać jednostkę stanowiącą miernik oceny wkładu pracy członków.

§ 3.¹²¹⁾ Szczegółowe zasady oceny wkładu pracy dla określenia udziału członków w dochodzie podzielnym ustala walne zgromadzenie, uwzględniając warunki pracy, potrzebne kwalifikacje oraz odpowiedzialność z tytułu powierzonych funkcji.

Art. 159. Domownikowi przysługuje wynagrodzenie za pracę według zasad odnoszących się do członka, chyba że w umowie zastrzeżono inny sposób wynagradzania.

Art. 160. Członkom i ich domownikom przysługuje prawo do corocznego urlopu wypoczynkowego w wymiarze i według zasad określonych w statucie. Statut określa także sposób obliczania wynagrodzenia przysługującego za czas urlopu.

Art. 161. § 1.¹²²⁾ Członkom i ich domownikom pracującym w spółdzielni przysługuje prawo do świadczeń związanych z okresem ciąży, urodzeniem i wychowaniem małego dziecka na zasadach określonych w przepisach prawa pracy.

§ 2. Uprawnienia, o których mowa w paragrafie poprzedzającym, przysługują w wypadku przepracowania w spółdzielni okresu pracy wymaganego do uzyskania świadczeń określonych w przepisach o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin.

Art. 162. § 1. Członkowie spółdzielni będący emerytami lub rencistami zachowują prawa członkowskie przewidziane w statucie.

§ 2. Członków, o których mowa w paragrafie poprzedzającym, nieobecnych na walnym zgromadzeniu nie wlicza się do liczby członków wymaganej w statucie dla ważności podejmowanych uchwał.

¹¹⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 89 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹²⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 90 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹²¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 91 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹²²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 92 ustawy wymienionej w przypisie 1.

Oddział 4

Dochodzenie i ochrona roszczeń z tytułu pracy

Art. 163. Roszczeń z tytułu wynagrodzenia za pracę członek może dochodzić w drodze sądowej bez wyczerpania postępowania wewnątrzspółdzielczego.

Art. 164.¹²³⁾ Roszczenia członka i domownika z tytułu wykonywanej pracy przedawniają się z upływem lat trzech od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

Art. 165. Wynagrodzenia członka i domownika za pracę korzystają z takiej samej ochrony, jaką prawo zapewnia wynagrodzeniu pracownika.

Oddział 5

Fundusze spółdzielni, dochód i jego podział

Art. 166.¹²⁴⁾ Dochód ogólny spółdzielni stanowi różnicę między przychodem uzyskanym w danym roku obrachunkowym z produkcji i usług oraz zysków nadzwyczajnych a sumą poniesionych kosztów na tę działalność, pomniejszoną o straty nadzwyczajne i należne podatki oraz powiększoną lub pomniejszoną o różnicę wartości zapasów między stanem na koniec roku obrachunkowego a stanem na początek tego roku. Przy ustalaniu dochodu ogólnego uwzględnia się udział spółdzielni w wyniku finansowym innych organizacji.

Art. 167.¹²⁵⁾ § 1. Zasadniczymi funduszami własnymi tworzonymi w spółdzielni są:

- 1) fundusz udziałowy powstający z wpłat udziałów członkowskich, odpisów na udziały członkowskie z podziału dochodu ogólnego lub innych źródeł określonych w odrębnych przepisach,
- 2) fundusz zasobowy powstający z wpłat przez członków wpisowego, części dochodu ogólnego, wartości majątkowych otrzymanych nieodpłatnie lub innych źródeł określonych w odrębnych przepisach. Fundusz zasobowy zmniejsza się o straty na likwidacji środków trwałych oraz straty losowe.

§ 2. Spółdzielnia tworzy także inne fundusze własne przewidziane w odrębnych przepisach oraz w jej statucie.

Art. 168.¹²⁶⁾ Dochód ogólny podlega podziałowi na podstawie uchwały walnego zgromadzenia. Spółdzielnia przeznaczająca co najmniej 3% dochodu ogólnego na fundusz zasobowy, jeżeli fundusz ten nie osiąga wysokości wniesionych udziałów obowiązkowych.

Art. 169 i 170. (skreślone¹²⁷⁾).

Art. 171. § 1.¹²⁸⁾ Część dochodu ogólnego powstała po dokonaniu odpisów, o których mowa w art. 154a, 167 i 168, stanowi dochód podzielnym podlegający podziałowi między członków i domowników z tytułu wykonywania pracy.

¹²³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 93 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹²⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 94 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹²⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 95 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹²⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 96 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹²⁷⁾ Przez art. 1 pkt 97 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹²⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 98 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

§ 2. Statut może przewidywać uprawnienie walnego zgromadzenia do dokonywania odpisów z dochodu podzielonego na rezerwę stabilizacji udziału w dochodzie członków i domowników w latach następnych. W takim wypadku statut powinien określać zasady wykorzystywania tej rezerwy.

§ 3.¹²⁹⁾ Podział dochodu podzielonego następuje w ciągu miesiąca po zatwierdzeniu przez walne zgromadzenie sprawozdania finansowego danego roku obrachunkowego. Na poczet podziału spółdzielnia może wypłacać członkom i domownikom zaliczki według zasad ustalonych w statucie.

Art. 172.¹³⁰⁾ W sprawach nie uregulowanych w art. 166—168 i 171 mają odpowiednie zastosowanie przepisy działu VII części I tytułu I niniejszej ustawy, z wyjątkiem przepisów art. 75, 76, 77 § 1 i 2 oraz art. 78.

Rozdział 2 (skreślony¹³¹⁾).

Art. 173—177. (skreślone¹³¹⁾).

Rozdział 3

Inne spółdzielnie zajmujące się produkcją rolną

Art. 178. § 1.¹³²⁾ Poza spółdzielniami wymienionymi w rozdziale 1 niniejszego działu mogą być tworzone inne spółdzielnie, których podstawowym przedmiotem działalności jest prowadzenie wspólnego gospodarstwa rolnego.

§ 2.¹³³⁾ Jeżeli w takich spółdzielniach członkowie-osoby fizyczne mają według statutu wynikający z członkostwa obowiązek wnoszenia w całości lub w części wkładów gruntowych i pieniężnych oraz pracy w spółdzielni, to — w braku odmiennych postanowień statutowych — stosuje się do nich odpowiednio przepisy art. 142—145, 147—149, 151—168, 171 i 172 i odpowiednie przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące rolniczych spółdzielni produkcyjnych. Statut może w szczególności przewidywać odpowiednie stosowanie wyłącznie przepisów art. 142—145, 147—149, 151—154 i odpowiednich przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących rolniczych spółdzielni produkcyjnych, a w pozostałym zakresie — przepisów części I tytułu I działu VII i przepisów prawa pracy. Dotyczy to zwłaszcza tworzonych z inicjatywy kółek rolniczych spółdzielni zrzeszających osoby fizyczne.

Rozdział 4 (skreślony¹³⁴⁾).

Art. 179. (skreślony¹³⁴⁾).

DZIAŁ II

Spółdzielnie kółek rolniczych (usług rolniczych)

Art. 180. § 1. Przedmiotem gospodarczej działalności spółdzielni kółek rolniczych (usług rolniczych) jest świadczenie usług dla rolnictwa i innych rodzajów usług wynikających z potrzeb środowiska wiejskiego.

§ 2. Spółdzielnia może również zajmować się wytwarzaniem środków i materiałów dla rolnictwa, przetwórstwem rolnym i produkcją rolną (prowadzeniem gospodarstwa rolnego).

§ 3.¹³⁵⁾ W wypadku gdy spółdzielnia zrzesza obok osób prawnych również osoby fizyczne i zajmuje się produkcją rolną (prowadzeniem gospodarstwa rolnego), a jej członkowie-osoby fizyczne mają według statutu wynikający z członkostwa obowiązek wnoszenia w całości lub części wkładów gruntowych i pieniężnych, to w braku odmiennych postanowień statutowych stosuje się do nich odpowiednie przepisy art. 142—145, 147—149, 151—154 i odpowiednie przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące rolniczych spółdzielni produkcyjnych.

DZIAŁ III

Spółdzielnie pracy

Art. 181.¹³⁶⁾ Przedmiotem gospodarczej działalności spółdzielni pracy jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków.

§ 2—4. (skreślone¹³⁶⁾).

Art. 181a.¹³⁷⁾ § 1. Przedmiotem działalności spółdzielni inwalidów i spółdzielni niewidomych jest zawodowa i społeczna rehabilitacja inwalidów i niewidomych przez pracę w prowadzonym wspólnie przedsiębiorstwie.

§ 2. Spółdzielnie pracy rękodziela ludowego i artystycznego tworzą nowe i kultywują tradycyjne wartości kultury materialnej, organizują i rozwijają rękodzieło ludowe i artystyczne, sztukę i przemysł artystyczny.

§ 3.¹³⁸⁾ W celu zapewnienia warunków wykonywania zadań statutowych, mających szczególny charakter społeczny, spółdzielnie, o których mowa w § 1 i 2, korzystają z wszechstronnej pomocy organów władzy państwowej oraz administracji rządowej i samorządowej oraz ze zwolnień i ulg w świadczeniach publicznoprawnych, określonych w odrębnych przepisach.

§ 4. (skreślony¹³⁹⁾).

Art. 182. § 1. Spółdzielnia i członek spółdzielni mają obowiązek pozostawania ze sobą w stosunku pracy. Poza wyjątkami przewidzianymi w przepisach ustawy odmowa nawiązania stosunku pracy lub pozostawania w takim stosunku stanowi naruszenie istotnych praw i obowiązków wynikających ze stosunku członkostwa.

¹²⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 98 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹³⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 99 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹³¹⁾ Przez art. 1 pkt 100 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹³²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 101 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹³³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 101 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹³⁴⁾ Przez art. 1 pkt 102 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹³⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 103 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹³⁶⁾ Oznaczenie § 1 oraz § 2—4 skreślone przez art. 42 pkt 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 41, poz. 324), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1989 r.

¹³⁷⁾ Dodany przez art. 42 pkt 2 ustawy wymienionej w przypisie 136.

¹³⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 104 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹³⁹⁾ Przez art. 1 pkt 104 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

§ 2. Członek ma prawo do zatrudnienia stosownie do swoich kwalifikacji zawodowych i osobistych oraz aktualnych możliwości gospodarczych spółdzielni.

§ 3. Stosunek pracy pomiędzy spółdzielnią a jej członkiem nawiązuje się przez spółdzielczą umowę o pracę.

§ 4. W razie nienawiązania stosunku pracy z winy spółdzielni, członek może dochodzić przez cały czas trwania członkostwa zawarcia spółdzielczej umowy o pracę. Niezależnie od tego może on, w ciągu roku od dnia powstania członkostwa, dochodzić odszkodowania według przepisów prawa cywilnego.

Art. 183. § 1.¹⁴⁰⁾ Za pracę w spółdzielni członek spółdzielni otrzymuje wynagrodzenie, na które składa się wynagrodzenie bieżące i udział w części nadwyżki bilansowej przeznaczonej do podziału między członków zgodnie z zasadami ustalonymi w statucie.

§ 2. Wynagrodzenie bieżące członka i jego udział w nadwyżce bilansowej korzystają z ochrony, jaką prawo zapewnia wynagrodzeniu pracownika.

Art. 184. § 1. Wypowiedzenie członkowi spółdzielni warunków pracy lub płacy jest dopuszczalne:

- 1) gdy jest uzasadnione potrzebami gospodarczymi lub organizacyjnymi spółdzielni, a w szczególności wprowadzeniem nowych zasad wynagradzania, likwidacją działu pracy, w którym członek jest zatrudniony, likwidacją zajmowanego przez niego stanowiska pracy albo koniecznością zatrudnienia na danym stanowisku osoby o wyższych lub specjalnych kwalifikacjach,
- 2) w razie utraty przez członka zdolności do wykonywania dotychczasowej pracy stwierdzonej orzeczeniem lekarskim albo niezawinionej przez niego utraty uprawnień koniecznych do jej wykonywania.

§ 2. Zaproponowane członkowi nowe warunki pracy lub płacy powinny odpowiadać jego kwalifikacjom i możliwościom gospodarczym spółdzielni.

Art. 185. W razie gospodarczej konieczności walne zgromadzenie, w celu zapewnienia pracy wszystkim członkom, może skrócić równomiernie czas pracy i zmniejszyć odpowiednio wynagrodzenie członków bez wypowiedzenia spółdzielczej umowy o pracę lub jej warunków. Uchwała walnego zgromadzenia powinna dotyczyć co najmniej jednego działu pracy lub wszystkich członków wykonujących pracę tego samego rodzaju.

Art. 186. § 1. Spółdzielcza umowa o pracę wygasa z ustaniem członkostwa oraz w wypadkach, w których przepisy prawa pracy przewidują wygaśnięcie umowy o pracę z mocy prawa.

§ 2. Rozwiązanie spółdzielczej umowy o pracę w czasie trwania członkostwa jest niedopuszczalne, z wyjątkiem wypadków przewidzianych w art. 187 i 189 oraz rozwiązania tej umowy na skutek nieuzasadnionej odmowy przyjęcia nowych warunków pracy lub płacy, a także rozwiązania jej na mocy porozumienia stron przy jednoczesnym wypowiedzeniu przez członka członkostwa.

Art. 187. Spółdzielnia może rozwiązać z członkiem spółdzielczą umowę o pracę w czasie trwania członkostwa,

z zachowaniem przewidzianego w Kodeksie pracy okresu wypowiedzenia, w razie:

- 1) zmniejszenia na podstawie uchwały rady spółdzielni stanu zatrudnienia podyktowanego gospodarczą koniecznością,
- 2) przyznania członkowi prawa do emerytury.

Art. 188. § 1. W razie naruszenia przez spółdzielnię przepisów art. 184, art. 187 i art. 191, członkowi spółdzielni służy roszczenie o orzeczenie bezskuteczności wypowiedzenia spółdzielczej umowy o pracę lub jej warunków, a jeżeli spółdzielcza umowa o pracę uległa już rozwiązaniu — roszczenie o przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach.

§ 2. Członkowi spółdzielni, który podjął pracę w wyniku przywrócenia do pracy, przysługuje za czas pozostawania bez pracy, nie dłuższy jednak niż sześć miesięcy, wynagrodzenie obliczone na podstawie przeciętnego wynagrodzenia bieżącego z ostatnich trzech miesięcy oraz odpowiedni udział w części nadwyżki bilansowej. Wynagrodzenie to zmniejsza się o wynagrodzenie za pracę, które członek spółdzielni uzyskał podejmując w tym czasie zatrudnienie w innym zakładzie pracy.

§ 3. Przepis paragrafu poprzedzającego stosuje się odpowiednio do członka spółdzielni, który po wypowiedzeniu mu warunków pracy lub płacy z naruszeniem art. 184 przystąpił do pracy na warunkach określonych w tym wypowiedzeniu.

Art. 189. § 1. W czasie trwania członkostwa spółdzielnia może rozwiązać spółdzielczą umowę o pracę bez wypowiedzenia tylko w przyczynach uzasadniających według przepisów Kodeksu pracy takie rozwiązanie umowy bez winy pracownika.

§ 2. Członkowi, z którym rozwiązano spółdzielczą umowę o pracę bez wypowiedzenia mimo braku przyczyn, o których mowa w paragrafie poprzedzającym, lub z naruszeniem przepisu art. 191, służy roszczenie o przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach.

§ 3. Członkowi, który podjął pracę w wyniku przywrócenia do pracy, przysługuje wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy według zasad określonych w art. 188 § 2, nie mniej jednak niż w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia.

Art. 190. § 1. Wypowiedzenie albo rozwiązanie spółdzielczej umowy o pracę, jak również wypowiedzenie warunków pracy lub płacy wymaga przewidzianego w Kodeksie pracy współdziałania z organami związku zawodowego, jeżeli związek taki działa w spółdzielni.

§ 2. Przepisy art. 184 oraz art. 187—189 nie wyłączają stosowania korzystniejszych dla członków spółdzielni przepisów prawa pracy, zakazujących lub ograniczających wypowiedzenie umowy o pracę, wypowiedzenie przewidzianych tą umową warunków albo jej rozwiązanie bez wypowiedzenia.

Art. 191. Oświadczenie spółdzielni o wypowiedzeniu spółdzielczej umowy o pracę, o rozwiązaniu tej umowy bez wypowiedzenia albo o wypowiedzeniu warunków pracy lub płacy powinno być złożone w formie pisemnej z podaniem przyczyny uzasadniającej wypowiedzenie albo rozwiązanie.

¹⁴⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 105 ustawy wymienionej w przypisie 1.

Art. 192. § 1. Po ustaniu przyczyn, które uzasadniały wypowiedzenie albo rozwiązanie przez spółdzielnię spółdzielczej umowy o pracę bez wypowiedzenia w czasie trwania członkostwa, spółdzielnia i członek spółdzielni obowiązani są zawrzeć spółdzielczą umowę o pracę.

§ 2. W razie naruszenia przez spółdzielnię obowiązku, o którym mowa w paragrafie poprzedzającym, członkowi spółdzielni służy roszczenie o nawiązaniu spółdzielczej umowy o pracę o treści odpowiadającej aktualnym możliwościom gospodarczym spółdzielni. Członkowi, który podjął pracę, przysługuje wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy na zasadach określonych w art. 188 § 2, z tym że za podstawę obliczenia wysokości przeciętnego wynagrodzenia przyjmuje się wynagrodzenie ustalone dla nowo podjętej pracy.

Art. 193. § 1. Wykluczenie członka ze spółdzielni może nastąpić:

- 1) z przyczyn uzasadniających według przepisów prawa pracy rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika,
- 2) w razie ciężkiego naruszenia obowiązków członkowskich lub umyślnego działania na szkodę spółdzielni.

§ 2. Przepisy paragrafu poprzedzającego nie wyłączają stosowania art. 24 § 1.

§ 3. Wykluczenie nie może nastąpić po upływie jednego miesiąca od uzyskania przez spółdzielnię wiadomości o okolicznościach je uzasadniających.

§ 4. Wykluczenie członka, który był zatrudniony na podstawie spółdzielczej umowy o pracę, pociąga za sobą skutki, jakie przepisy prawa pracy wiążą z rozwiązaniem przez zakład pracy umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika.

Art. 194. § 1. Wykreślenie z rejestru członków spółdzielni może nastąpić tylko w wypadku, gdy:

- 1) członek nie jest zatrudniony w spółdzielni przez okres dłuższy niż jeden rok z przyczyn niezawinionych przez spółdzielnię,
- 2) członek utracił w znacznym stopniu lub całkowicie zdolność do pracy, a spółdzielnia nie może zatrudnić go na stanowisku odpowiadającym jego ograniczonej zdolności do pracy,
- 3) członek utracił pełną zdolność do czynności prawnych, a statut nie przewiduje członkostwa osób nie mających takiej zdolności.

§ 2. W wypadku wymienionym w § 1 pkt 2 wykreślenie staje się skuteczne po upływie okresu przewidzianego w Kodeksie pracy dla wypowiedzenia umowy o pracę.

Art. 195. Jeżeli w spółdzielni działa związek zawodowy, spółdzielnia podejmuje uchwałę o wykluczeniu członka ze spółdzielni albo o wykreśleniu go z rejestru członków po zasięgnięciu opinii właściwego organu związku zawodowego.

Art. 196. § 1. Członkowi spółdzielni zatrudnionemu na podstawie spółdzielczej umowy o pracę, którego spółdzielnia wykluczyła lub wykreśliła z rejestru członków z naruszeniem przepisów art. 193—195, przysługują roszczenia przewidziane w przepisach art. 188 § 1 i 2 lub, jeżeli jest to dla członka korzystniejsze, w przepisach prawa pracy dotyczących uprawnień pracownika w razie niezgodnego z pra-

wem rozwiązania przez zakład pracy umowy o pracę bez wypowiedzenia.

§ 2. Roszczeń, o których mowa w paragrafie poprzedzającym, członek może dochodzić tylko wtedy, gdy dochodzi uchylenia uchwały o wykluczeniu albo wykreśleniu.

§ 3. Jeżeli wykluczenie albo wykreślenie było uzasadnione, lecz nastąpiło z naruszeniem przepisu art. 193 § 3 lub art. 195, powództwo członka o uchylenie uchwały o wykluczeniu albo o wykreśleniu i o przywrócenie do pracy może być oddalone, o ile dalsze pozostawanie członka w spółdzielni nie dałoby się pogodzić z zasadami współżycia społecznego.

§ 4. Członkowi spółdzielni, który mimo bezzasadnego wykluczenia ze spółdzielni albo wykreślenia z rejestru członków nie dochodzi przywrócenia do pracy ani nawiązania członkostwa, przysługuje odszkodowanie odpowiadające wynagrodzeniu za okres wypowiedzenia.

Art. 197.¹⁴¹⁾ § 1. Termin do wszczęcia przez członka spółdzielni postępowania przed sądem w sprawach dotyczących wypowiedzenia spółdzielczej umowy o pracę, warunków pracy i płacy, rozwiązania oraz odmowy jej nawiązania wynosi czternaście dni i liczy się od dnia doręczenia pisemnego zawiadomienia członka o oświadczeniu spółdzielni w tych sprawach wraz z uzasadnieniem.

§ 2. W wypadku wniesienia przez członka odwołania w postępowaniu wewnątrzspółdzielczym, termin określony w § 1 biegnie od dnia doręczenia członkowi spółdzielni zawiadomienia wraz z uzasadnieniem o uchwale organu odwoławczego lub od upływu terminu ustalonego w statucie do podjęcia uchwały przez ten organ.

Art. 198. § 1. Sprawy o istnienie członkostwa, o wykluczenie ze spółdzielni albo o wykreślenie z rejestru członków, a także sprawy o roszczenia z tytułu niezgodnego z prawem wykluczenia ze spółdzielni albo wykreślenia z rejestru członków rozpoznają sądy właściwe dla spraw o prawa niemajątkowe.

§ 2. Członek może dochodzić w drodze sądowej uchylenia uchwały rady spółdzielni o wykluczeniu lub wykreśleniu bez wyczerpania postępowania wewnątrzspółdzielczego. W takim wypadku zaskarżeniu przez członka podlega uchwała rady spółdzielni; termin do wniesienia powództwa o uchylenie tej uchwały wynosi sześć tygodni i liczy się od dnia doręczenia członkowi zawiadomienia o wykluczeniu albo wykreśleniu wraz z uzasadnieniem.

§ 3. Termin określony w paragrafie poprzedzającym dotyczy również dochodzenia przez członka roszczenia o odszkodowanie z tytułu bezzasadnego wykluczenia lub wykreślenia.

Art. 199.¹⁴²⁾ W sprawach nie uregulowanych przepisami art. 182—198 do spółdzielczej umowy o pracę stosuje się odpowiednio przepisy prawa pracy, z wyjątkiem przepisów Kodeksu pracy o zawieraniu umów o pracę na okres próbny.

¹⁴¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 106 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁴²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 107 ustawy wymienionej w przypisie 1.

Art. 200. § 1.¹⁴³⁾ Statut spółdzielni może uzależnić przyjęcie na członka od odbycia okresu kandydackiego. W takim wypadku statut powinien wskazywać organ spółdzielni uprawniony do przyjmowania kandydatów i określać czas trwania okresu kandydackiego.

§ 2. W stosunku do kandydatów na członków spółdzielni termin przewidziany w art. 17 § 3 biegnie od dnia zakończenia okresu kandydackiego.

§ 3. Do kandydatów na członków spółdzielni stosuje się przepisy Kodeksu pracy dotyczące osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę zawartej na czas określony, jednakże stosunek pracy między kandydatem a spółdzielnią może być rozwiązany wcześniej, z zachowaniem terminów i zasad przewidzianych w przepisach Kodeksu pracy dla rozwiązania umowy zawartej na czas nieokreślony.

§ 4. Statut może przyznać kandydatom niektóre prawa i obowiązki członków spółdzielni.

§ 5. Pracownicy spółdzielni zatrudnieni co najmniej dwanaście miesięcy na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony, ubiegający się o przyjęcie na członków spółdzielni, są zwolnieni od odbycia okresu kandydackiego. Spółdzielnia nie może odmówić przyjęcia takiego pracownika na członka, jeżeli spełnia on wymagania statutowe, a spółdzielnia ma możliwość dalszego jego zatrudnienia.

Art. 201. § 1. Statut może przewidywać zatrudnienie wszystkich lub niektórych członków nie na podstawie spółdzielczej umowy o pracę, lecz na podstawie umowy o pracę nakładczą, umowy zlecenia lub umowy o dzieło, jeżeli jest to uzasadnione rodzajem działalności spółdzielni. Spółdzielnia ma obowiązek równomiernie rozdzielać pracę między tych członków, z uwzględnieniem ich kwalifikacji.

§ 2. Do członków spółdzielni, o których mowa w paragrafie poprzedzającym, stosuje się odpowiednio przepisy art. 182 § 1, 2 i 4, art. 183 oraz art. 186 § 1.

Art. 202. § 1. Do członków zatrudnionych na podstawie umowy o pracę nakładczą, poza przepisami, o których mowa w art. 201 § 2, stosuje się odpowiednio także przepisy art. 184, 185, 187—198 i 200.

§ 2. W sprawach nie uregulowanych w art. 201 oraz w paragrafie poprzedzającym stosuje się w zakresie wypowiedzenia umowy o pracę nakładczą, jej rozwiązania bez wypowiedzenia i jej wygaśnięcia odpowiednie przepisy prawa pracy dotyczące umowy o pracę. W pozostałym zakresie stosuje się przepisy tego prawa dotyczące umowy o pracę nakładczą.

Art. 203. Statut spółdzielni powinien określać szczegółowe prawa i obowiązki członków zatrudnionych na podstawie umowy zlecenia albo umowy o dzieło oraz przyczyny uzasadniające wykluczenie tych członków ze spółdzielni lub wykreślenie ich z rejestru członków.

DZIAŁ IV

Spółdzielnie mieszkaniowe

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 204. § 1. Przedmiotem działalności spółdzielni mieszkaniowej jest zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych

¹⁴³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 108 ustawy wymienionej w przypisie 1.

członków i ich rodzin oraz potrzeb gospodarczych i kulturalnych, wynikających z zamieszkiwania w spółdzielczym osiedlu lub budynku.

§ 2. Dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych spółdzielnia może:

- 1) przydzielać członkom lokale mieszkalne w budynkach stanowiących własność spółdzielni,
- 2) budować domy jednorodzinne w celu przeniesienia na rzecz członków własności tych domów lub inne domy w celu przeniesienia na rzecz członków znajdujących się w nich lokali mieszkalnych,
- 3) udzielać pomocy członkom w budowie przez nich domów mieszkalnych.

§ 3. Statut spółdzielni powinien określać, w jakich formach, spośród wymienionych w paragrafie poprzedzającym, spółdzielnia zaspokaja potrzeby mieszkaniowe członków.

§ 4.¹⁴⁴⁾ Spółdzielnia może przejmować nie stanowiące jej własności budynki w administrację.

§ 5.¹⁴⁵⁾ Statut spółdzielni może przewidywać wynajmowanie lokali mieszkalnych i użytkowych w budynkach stanowiących własność spółdzielni.

Art. 205.¹⁴⁶⁾ § 1. Statut spółdzielni powinien określać zasady ustalania kolejności przydziału lokali członkom, a także zasady doboru najemców lokali w budynkach stanowiących własność spółdzielni.

§ 2. Statut spółdzielni może określać przypadki, w których osoba prawna może uzyskać przydział lokalu mieszkalnego lub być najemcą takiego lokalu w budynkach stanowiących własność spółdzielni.

Art. 206. (skreślony¹⁴⁷⁾).

Art. 207. Członkiem spółdzielni mieszkaniowej może być osoba ubezwłasnowolniona. W razie nabycia prawa do lokalu mieszkalnego w drodze dziedziczenia lub na podstawie zapisu oraz w innych wypadkach określonych w statucie (art. 15 § 3), w poczet członków spółdzielni mieszkaniowej może być przyjęta także osoba małoletnia.

Art. 208. § 1. Członkowie spółdzielni obowiązani są uczestniczyć w kosztach budowy, eksploatacji i utrzymania nieruchomości spółdzielczych, działalności społeczno-wychowawczej oraz w zobowiązaniach spółdzielni z innych tytułów przez wnoszenie wkładów mieszkaniowych lub budowlanych oraz uiszczanie innych opłat zgodnie z postanowieniami statutu.

§ 2. Jeżeli spółdzielnia zaspokaja potrzeby członków w różnych formach, statut powinien określać sposób rozłożenia kosztów działalności spółdzielni na poszczególne grupy członków.

¹⁴⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 109 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁴⁵⁾ Dodany przez art. 1 pkt 109 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁴⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 110 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁴⁷⁾ Przez art. 1 pkt 111 ustawy wymienionej w przypisie 1.

§ 3. Wartość środków trwałych i innych finansowanych bezpośrednio z funduszu udziałowego lub wkładów mieszkaniowych i budowlanych nie zwiększa funduszu zasobowego; umorzenie wartości tych środków trwałych obciąża odpowiednio fundusz udziałowy lub wkłady mieszkaniowe i budowlane.

§ 4. Różnica między kosztami a dochodami gospodarki zasobami mieszkaniowymi spółdzielni zwiększa odpowiednie koszty lub dochody tej gospodarki w roku następnym.

§ 5, 5a i 6. (skreślone¹⁴⁸⁾).

Art. 209. § 1. Jeżeli lokal lub budynek wymaga remontu obciążającego spółdzielnię, przebudowy lub przeprowadzenia modernizacji, spółdzielnia może żądać od osób korzystających z tego lokalu lub budynku jego udostępnienia w celu wykonania koniecznych robót.

§ 2. Jeżeli rodzaj remontu lub zamierzonej modernizacji budynku tego wymaga, osoby zajmujące lokal (budynek) obowiązane są na żądanie i koszt spółdzielni przenieść się do lokalu zamiennego, a w razie niemożności dostarczenia takiego lokalu — do pomieszczenia zastępczego na okres wykonywania naprawy lub modernizacji ściśle oznaczony i podany do wiadomości zainteresowanych. Okres ten w wypadku przeniesienia do pomieszczenia zastępczego nie może być dłuższy niż dwanaście miesięcy.

§ 3. W okresie zamieszkiwania w lokalu zamiennym lub pomieszczeniu zastępczym członek wnosi opłaty jedynie za używanie tego lokalu lub pomieszczenia.

§ 4. W wypadku modernizacji budynku członek spółdzielni obowiązany jest uzupełnić wkład budowlany lub mieszkaniowy.

§ 5. Spółdzielnia może tworzyć fundusz na remonty zasobów mieszkaniowych. Odpisy na ten fundusz obciążają koszty gospodarki zasobami mieszkaniowymi.

Art. 210. § 1. Po wygaśnięciu prawa do lokalu mieszkalnego członek oraz zamieszkujące w tym lokalu osoby, które prawa swoje od niego wywodzą, obowiązane są do opróżnienia lokalu. Spółdzielnia nie ma obowiązku dostarczenia lokalu zamiennego.

§ 2. Statut powinien przewidywać termin, nie krótszy niż trzy miesiące, do opróżnienia lokalu po wygaśnięciu prawa, jakie do tego lokalu przysługiwało.

Art. 211. Przepisów art. 29 § 1 nie stosuje się do wkładów mieszkaniowych i budowlanych, a gdy chodzi o wkłady mieszkaniowe, nie stosuje się także przepisów art. 27 § 3. W razie ustania członkostwa zwrot udziałów powinien być dokonany równocześnie ze zwrotem wkładu mieszkaniowego lub budowlanego (równowartości własnościowego prawa do lokalu); w takim wypadku przepisu art. 26 § 1 nie stosuje się.

Art. 212. W sprawach nie uregulowanych niniejszą ustawą prawa i obowiązki członka spółdzielni, a zwłaszcza zasady wnoszenia i ustalania wysokości wkładu mieszkaniowego i budowlanego, przyznawania prawa do lokalu mieszkalnego, rozliczeń z tytułu dodatkowego wyposażenia lokalu przez członka spółdzielni oraz uprawnień członka do zamiany lokalu, określają postanowienia statutu. W odniesieniu do

lokali mieszkalnych wybudowanych z pomocą funduszy państwowych (społecznych) zasady wnoszenia i ustalania wysokości wkładów powinny odpowiadać warunkom, na których spółdzielnia skorzystała z tej pomocy.

Rozdział 2

Spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego

Oddział 1

Przepisy ogólne

Art. 213. § 1. W budynkach stanowiących własność spółdzielni mieszkaniowej członkom przysługuje prawo używania przydzielonych im lokali mieszkalnych o powierzchni odpowiadającej wysokości wkładu mieszkaniowego lub budowlanego i innym kryteriom określonym w statucie (spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego).

§ 2. Członek spółdzielni mieszkaniowej w zależności od rodzaju wniesionego wkładu (mieszkaniowego lub budowlanego) i zgłoszonego wniosku może uzyskać spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego:

- 1) lokatorskie albo
- 2) własnościowe.

§ 3. Spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego powstaje z chwilą przydziału lokalu. Oświadczenie spółdzielni pod nieważnością powinno być złożone w formie pisemnej.

§ 4. Przed wygaśnięciem spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego przydzielenie lokalu innemu członkowi jest nieważne.

Art. 214. (skreślony¹⁴⁹⁾).

Art. 215. § 1. Spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego może należeć tylko do jednej osoby albo do małżonków.

§ 2. Spółdzielcze prawo do lokalu przydzielonego obojgu małżonkom lub jednemu z nich w czasie trwania małżeństwa dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych rodziny należy wspólnie do obojga małżonków bez względu na istniejące między nimi stosunki majątkowe. Jeżeli między małżonkami istnieje rozdzielność majątkowa, do wspólności spółdzielczego prawa do lokalu w kwestiach nie uregulowanych w przepisach niniejszego artykułu przepisy o wspólności ustawowej stosuje się odpowiednio.

§ 3. Ustanie wspólności majątkowej w czasie trwania małżeństwa nie pociąga za sobą ustania wspólności spółdzielczego prawa do lokalu. Jednakże sąd, stosując odpowiednio przepisy o zniesieniu wspólności majątkowej, może na żądanie jednego z małżonków z ważnych powodów znieść wspólność tego prawa.

§ 4. Jeżeli stosunki majątkowe między małżonkami podlegają wspólności ustawowej, wkład mieszkaniowy lub budowlany należy przed przydziałem lokalu wspólnie do obojga małżonków, niezależnie od pochodzenia środków, z których został zgromadzony. Przepis ten nie narusza uprawnień każdego z małżonków do żądania zwrotu wydatków i nakładów poczynionych z jego majątku odrębnego na majątek wspólny.

¹⁴⁸⁾ Przez art. 1 pkt 112 ustawy wymienionej w przypisie 1; § 5a był dodany przez art. 11 pkt 13 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 7 — artykuł ten wszedł w życie z dniem 31 marca 1988 r.

¹⁴⁹⁾ Przez art. 1 pkt 113 ustawy wymienionej w przypisie 1.

§ 5. Członkami spółdzielni mogą być oboje małżonkowie, choćby spółdzielcze prawo do lokalu przysługiwało tylko jednemu z nich.

Art. 216. § 1. Po ustaniu małżeństwa wskutek rozwoju lub unieważnienia małżeństwa małżonkowie powinni w terminie jednego roku zawiadomić spółdzielnię, któremu z nich przypadło spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego, albo przedstawić dowód wszczęcia postępowania sądowego o podział tego prawa. Małżonek nie będący członkiem spółdzielni powinien złożyć deklarację członkowską w terminie trzech miesięcy od dnia, w którym przypadło mu prawo do lokalu.

§ 2. Jeżeli małżonkowie nie dokonają czynności, o których mowa w paragrafie poprzedzającym, spółdzielnia wyznaczy im w tym celu dodatkowy termin, nie krótszy niż trzy miesiące, uprzedzając o skutkach, jakie może spowodować jego niezachowanie. Po bezskutecznym upływie tego terminu spółdzielnia podejmie uchwałę o wygaśnięciu spółdzielczego prawa do lokalu.

Art. 217. § 1. Wynajmowanie lub oddawanie w bezpłatne używanie części lub całości przydzielonego lokalu mieszkalnego jest dopuszczalne dopiero po zamieszkaniu członka w tym lokalu.

§ 2. Wynajęcie lub oddanie w bezpłatne używanie całego lokalu mieszkalnego wymaga zgody spółdzielni.

§ 3. Umowy zawarte przez członka w sprawie korzystania z lokalu mieszkalnego lub jego części wygasają najpóźniej z chwilą wygaśnięcia spółdzielczego prawa do tego lokalu.

Oddział 2

Lokatorskie prawo do lokalu

Art. 218. § 1. Lokatorskie prawo do lokalu jest niezbywalne, nie przechodzi na spadkobierców i nie podlega egzekucji.

§ 2. Lokatorskie prawo do lokalu wygasa z chwilą ustania członkostwa. W wypadku gdy przysługuje ono małżonkom, wygaśnięcie następuje z chwilą ustania członkostwa obojga małżonków.

§ 3.¹⁵⁰⁾ Obowiązki przewidziane w art. 208 § 1 członek wykonuje przez:

- 1) wniesienie wkładu mieszkaniowego według zasad określonych w statucie w wysokości odpowiadającej różnicy między kosztem budowy przypadającym na jego lokal a uzyskaną przez spółdzielnię pomocą ze środków publicznych (umorzeniem części kredytu zaciągniętego przez spółdzielnię na sfinansowanie kosztu budowy lokalu),
- 2) uiszczanie innych opłat związanych z użytkowaniem lokalu.

§ 4.¹⁵¹⁾ W razie wygaśnięcia lokatorskiego prawa do lokalu spółdzielnia zwraca osobie uprawnionej wkład mieszkaniowy. Należność z tego tytułu powinna stanowić taką samą część wartości lokalu zaktualizowanej w sposób przewidziany w art. 229 § 1, jaką część wartości lokalu stanowił

wkład mieszkaniowy w dacie przydziału lokalu. Roszczenie o zwrot wkładu jest zbywalne i podlega egzekucji.

§ 5.¹⁵²⁾ Członek otrzymujący przydział lokalu, do którego wygasło prawo innej osoby, wnosi wkład mieszkaniowy w kwocie wypłaconej osobie uprawnionej.

Art. 218a.¹⁵³⁾ § 1. Członkowi może przysługiwać tylko jedno spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego.

§ 2. W razie nabycia prawa do więcej niż jednego spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego członek jest obowiązany w ciągu trzech miesięcy od daty wezwania go przez spółdzielnię zlikwidować stan sprzeczny z przepisami § 1. Po bezskutecznym upływie tego terminu właściwa spółdzielnia podejmie uchwałę o wygaśnięciu później uzyskanego prawa.

§ 3. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio, gdy prawo do więcej niż jednego spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego uzyskują małżonkowie, chyba że mają oni z przyczyn uzasadnionych osobne miejsca zamieszkania.

Art. 219. § 1.¹⁵⁴⁾ Na pisemne żądanie członka spółdzielni obowiązana jest, w terminie określonym w statucie, dokonać przekształcenia przysługującego członkowi prawa na własnościowe prawo do lokalu. Oświadczenie spółdzielni powinno być pod rygorem nieważności złożone w formie pisemnej.

§ 1a.¹⁵⁵⁾ Wraz z przekształceniem uprawnień, o których mowa w § 1, członek jest obowiązany w terminie określonym przez spółdzielnię wnieść wkład budowlany w wysokości odpowiadającej równowartości lokalu ustalonej w sposób przewidziany w art. 229 § 1. Na poczet wymaganego wkładu budowlanego zalicza się wkład mieszkaniowy członka przeliczony w sposób przewidziany w art. 218 § 4. Szczegółowe zasady rozliczeń z tytułu przekształcenia uprawnień lokatorskich na własnościowe określa statut spółdzielni.

§ 2. W wypadkach określonych w statucie spółdzielni może odmówić przekształcenia lokatorskiego prawa do lokalu na własnościowe.

§ 3. Statut może przewidywać, że w domach dla inwalidów, osób samotnych i w innych domach o specjalnym przeznaczeniu lokatorskie prawa do lokali nie podlegają przekształceniu.

Art. 220. Z chwilą śmierci jednego z małżonków lokatorskie prawo do lokalu, które przysługiwało obojgu małżonkom, przypada drugiemu małżonkowi. Małżonek ten, jeżeli nie jest członkiem spółdzielni, powinien pod rygorem wygaśnięcia prawa w terminie jednego roku od dnia śmierci członka złożyć deklarację członkowską. Przepis ten nie narusza uprawnień spadkobierców do dziedziczenia wkładu.

Art. 221. § 1. W razie wygaśnięcia lokatorskiego prawa do lokalu w następstwie ustania członkostwa lub niedokonania czynności, o której mowa w art. 220, roszczenie o przyjęcie do spółdzielni i o przydział lokalu po byłym członku przysługuje zamieszkałym z nim razem: małżonkowi, dzieciom i innym osobom bliskim.

¹⁵²⁾ Dodany przez art. 1 pkt 114 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁵³⁾ Dodany przez art. 1 pkt 115 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁵⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 116 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁵⁵⁾ Dodany przez art. 1 pkt 116 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁵⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 114 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁵¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 114 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

§ 2. W razie ustania członkostwa w okresie oczekiwania na przydzielenie lokalu, osoby, o których mowa w paragrafie poprzedzającym, mają roszczenie o przyjęcie do spółdzielni i przydzielenie lokalu w kolejności przysługującej byłemu członkowi. Małżonkowi roszczenie to przysługuje niezależnie od miejsca zamieszkania.

§ 3. Dla zachowania roszczeń, o których mowa w paragrafie poprzedzającym, konieczne jest złożenie w terminie ustalonym w statucie deklaracji członkowskiej i pisemnego wniosku o przydział lokalu. Jeżeli zgłasza się kilku uprawnionych, rozstrzyga sąd w postępowaniu nieprocesowym. Po bezskutecznym upływie wyznaczonego przez spółdzielnię terminu do wystąpienia do sądu wyboru dokonuje spółdzielnia.

Art. 222.¹⁵⁶⁾ Z chwilą zakończenia likwidacji lub postępowania upadłościowego spółdzielni lokatorskie prawo do lokalu przekształca się w stosunek najmu, chyba że nabywcą budynku jest inna spółdzielnia mieszkaniowa.

Oddział 3

Własnościowe prawo do lokalu

Art. 223. § 1. Własnościowe prawo do lokalu jest prawem zbywalnym, przechodzi na spadkobierców i podlega egzekucji. Jest ono ograniczonym prawem rzeczowym.

§ 2.¹⁵⁷⁾ Skuteczność zbycia własnościowego prawa do lokalu zależy od przyjęcia nabywcy w poczet członków spółdzielni.

§ 3. Zbycie własnościowego prawa do lokalu obejmuje także wkład budowlany. Dopóki prawo to nie wygaśnie, zbycie samego wkładu jest nieważne.

§ 4. Zbycie prawa do części lokalu mieszkalnego jest nieważne.

§ 5.¹⁵⁸⁾ Umowa zbycia własnościowego prawa do lokalu powinna być zawarta w formie aktu notarialnego.

Art. 223¹⁵⁹⁾ Spółdzielnie mieszkaniowe są obowiązane prowadzić rejestr lokali, dla których zostały założone oddzielne księgi wieczyste, z adnotacją o ustanowionych hipotekach.

Art. 224. Spółdzielnia nie może odmówić przyjęcia w poczet członków nabywcy prawa, jeżeli odpowiada on wymaganiom statutu. To samo dotyczy spadkobiercy, który dopełnił czynności przewidzianych w art. 228, oraz licytanta.

Art. 225. (skreślony¹⁶⁰⁾).

Art. 226. § 1. Obowiązki przewidziane w art. 208 § 1 członek wykonuje przez wniesienie wkładu budowlanego na zasadach określonych w statucie, w wysokości odpowia-

dającej całości kosztów budowy przypadających na jego lokal oraz przez uiszczanie opłat związanych z użytkowaniem lokalu.

§ 2. Członek otrzymujący przydział lokalu, do którego wygasło prawo innej osoby, wnosi wkład budowlany w wysokości odpowiadającej równowartości własnościowego prawa do lokalu ustalonej w sposób przewidziany w art. 229 § 1.

§ 3. Jeżeli w wyniku ostatecznego rozliczenia kosztów budowy powstała różnica pomiędzy wysokością wstępnie ustalonego wkładu budowlanego a kosztami budowy lokalu, uprawnionym albo zobowiązanym z tego tytułu jest członek, któremu w chwili dokonania tego rozliczenia przysługuje własnościowe prawo do lokalu.

Art. 227. § 1. Własnościowe prawo do lokalu wygasa z upływem sześciu miesięcy od dnia ustania członkostwa z innych przyczyn niż śmierć członka, chyba że członek przed upływem tego terminu wskaże osobę, której zbył prawo, a osoba ta złoży deklarację członkowską. W tym wypadku prawo wygasa, gdy odmowa przyjęcia tej osoby na członka spółdzielni stanie się ostateczna, a od dnia ustania członkostwa upłynęło sześć miesięcy. Nabywca może, w ciągu trzech miesięcy od dnia doręczenia mu zawiadomienia o ostatecznej odmowie spółdzielni, wystąpić do sądu o nakazanie przyjęcia go w poczet członków spółdzielni.

§ 2. W razie wykluczenia lub wykreślenia członka termin sześciu miesięcy, o którym mowa w paragrafie poprzedzającym, biegnie od dnia, w którym decyzja o pozbawieniu członkostwa stała się ostateczna.

Art. 228. § 1. W razie śmierci członka spadkobierca powinien, w terminie jednego roku od dnia otwarcia spadku, przedstawić stwierdzenie nabycia spadku, a jeżeli postępowanie sądowe o to stwierdzenie nie zostało zakończone w tym terminie, złożyć dowód jego wszczęcia. Jeżeli spadkobierców jest kilku, powinni oni ponadto, w terminie trzech miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, wskazać spadkobiercę, któremu własnościowe prawo do lokalu przypadło w wyniku działu spadku, lub przedstawić dowód wszczęcia postępowania o dział spadku. W tym ostatnim wypadku wskazanie spadkobiercy powinno nastąpić w terminie trzech miesięcy od dnia zakończenia postępowania działowego.

§ 2. Spadkobierca nie będący członkiem spółdzielni powinien złożyć deklarację członkowską wraz ze stwierdzeniem nabycia spadku, a gdy spadkobierców jest kilku — wraz z dowodem, że przypadło mu własnościowe prawo do lokalu na mocy działu spadku.

§ 3. W razie niedopełnienia czynności przewidzianych w paragrafach poprzedzających lub odmowy przyjęcia spadkobiercy w poczet członków spółdzielni, prawo do lokalu wygasa.

§ 4. W razie śmierci jednego ze współmałżonków, którym wspólnie przysługiwało prawo do lokalu, oraz w wypadku zapisu prawa do lokalu, przepisy paragrafów poprzedzających stosuje się odpowiednio.

Art. 229. § 1. W razie wygaśnięcia własnościowego prawa do lokalu po zamieszkanu w nim przez członka, spółdzielnia obowiązana jest uiszczyć uprawnionemu równowartość tego prawa po potrąceniu należności z tytułu nie wniesionej części wkładu. Równowartość ustala się przyjmując za podstawę wkład budowlany, z uwzględnieniem:

¹⁵⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 117 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁵⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 3 pkt 1 lit. a) ustawy z dnia 25 października 1991 r. o zmianie ustawy — Kodeks cywilny oraz ustaw — o księgach wieczystych i hipotece, Prawo spółdzielcze, Kodeks postępowania cywilnego, Prawo lokalowe (Dz. U. Nr 115, poz. 496), która weszła w życie z dniem 15 marca 1992 r.

¹⁵⁸⁾ Dodany przez art. 3 pkt 1 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 157.

¹⁵⁹⁾ Dodany przez art. 3 pkt 2 ustawy wymienionej w przypisie 157.

¹⁶⁰⁾ Przez art. 1 pkt 118 ustawy wymienionej w przypisie 1.

- 1) zwyczajki lub niżki kosztów budowy,
- 2) przypadającej na dany lokal wartości zużycia budynku,
- 3) zniszczenia lokalu przekraczającego normalne zużycie,
- 4) innych okoliczności mających wpływ na obniżenie lub podwyższenie wartości użytkowej lokalu.

§ 1a.¹⁶¹⁾ Z równowartości własnościowego prawa do lokalu ustalonej w sposób przewidziany w § 1 potrąca się nie wniesioną przez członka część wkładu budowlanego, a w przypadku gdy nie został spłacony kredyt zaciągnięty przez spółdzielnię na sfinansowanie kosztów budowy danego lokalu — potrąca się kwotę nie spłaconego kredytu wraz z odsetkami.

§ 1b.¹⁶¹⁾ Przysługująca uprawnionemu równowartość własnościowego prawa do lokalu, ustalona w sposób przewidziany w § 1 i 1a, nie może być wyższa od kwoty, jaką spółdzielnia jest w stanie uzyskać od następcy obejmującego dany lokal w trybie przetargu.

§ 2. W razie śmierci członka przed przydzieleniem lokalu, wkład budowlany wraz ze związanymi z nim uprawnieniami przechodzi na spadkobierców. Jeżeli nie dokonają oni czynności przewidzianych w przepisach art. 228 § 1 i 2, które stosuje się odpowiednio, przysługuje im zwrot sum wpłaconych na wkład budowlany.

§ 3. W razie ustania członkostwa z innych przyczyn niż śmierć, przed przydzieleniem lokalu lub zamieszkaniem przez członka w przydzielonym lokalu:

- 1) byłemu członkowi przysługuje zwrot sum wpłaconych na wkład budowlany,
- 2)¹⁶²⁾ małżonkowi, dzieciom i innym osobom bliskim byłego członka przysługują uprawnienia przewidziane w przepisie art. 221, który stosuje się odpowiednio.

Art. 229^{1. 163)} § 1. W wypadkach gdy ustawa przewiduje wygaśnięcie własnościowego prawa do lokalu z mocy prawa lub uchwały spółdzielni, prawo to, jeżeli jest obciążone hipoteką, nie wygasa, lecz przechodzi z mocy prawa lub uchwały spółdzielni na spółdzielnię.

§ 2. Prawo do lokalu, nabyte w sposób określony w § 1, spółdzielnia powinna zbyć w drodze przetargu w terminie sześciu miesięcy; w takim wypadku stosuje się przepis art. 224.

§ 3.¹⁶⁴⁾ Spółdzielnia jest obowiązana uiścić osobie uprawnionej równowartość nabytego prawa po potrąceniu należności wymienionych w art. 229 § 1 i 1a oraz z tytułu obciążenia hipoteką.

Art. 230. § 1.¹⁶⁵⁾ Do egzekucji z własnościowego prawa do lokalu przepisy o egzekucji z nieruchomości stosuje się odpowiednio, z tym że przysądzenie prawa na rzecz licytanta nie może nastąpić, jeżeli nie został on przyjęty na członka spółdzielni. W takim wypadku licytantowi przysługuje prawo odstąpienia od udziału w licytacji i wycofania złożonej rękąjmi.

¹⁶¹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 119 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁶²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 119 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁶³⁾ Dodany przez art. 3 pkt 3 ustawy wymienionej w przypisie 157.

¹⁶⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 120 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁶⁵⁾ Według numeracji oznaczonej przez art. 3 pkt 4 ustawy wymienionej w przypisie 157.

§ 2.¹⁶⁶⁾ Osoba prawna może przejąć własnościowe prawo do lokalu w postępowaniu egzekucyjnym, jeżeli jest wierzycielem hipotecznym. W tym wypadku własnościowe prawo do lokalu wygasa z upływem sześciu miesięcy od dnia przejścia tego prawa przez wierzyciela, chyba że wierzyciel przed upływem tego terminu wskaże osobę, której zbył to prawo, a osoba ta złoży deklarację członkowską; przepis art. 227 § 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 231.¹⁶⁷⁾ Z chwilą zakończenia likwidacji lub postępowania upadłościowego spółdzielni własnościowe prawo do lokalu przekształca się w prawo odrębnej własności lokalu mieszkalnego lub we własność domu jednorodzinnego, chyba że nabywcą budynku jest inna spółdzielnia mieszkaniowa.

Rozdział 3

Prawo do domów jednorodzinnych i lokali mieszkalnych budowanych w celu przeniesienia ich własności na rzecz członków

Art. 232. § 1. Spółdzielnia mieszkaniowa podejmująca budowę domów jednorodzinnych w celu przeniesienia ich własności na rzecz członków może dokonywać przydziału przyszłych domów z chwilą, gdy ze względu na stan przygotowania inwestycji do realizacji możliwe jest ich oznaczenie.

§ 2. Po wybudowaniu domu jednorodzinnego spółdzielnia obowiązana jest przydzielić go członkowi lub wyrazić zgodę na zamieszkanie w nim członka, jeśli przydziału dokonano wcześniej.

§ 3. Z chwilą zamieszkania członka w przydzielonym domu prawo do tego domu staje się prawem dziedzicznym, zbywalnym i podlega egzekucji. Skuteczność przeniesienia prawa zależy od przyjęcia nabywcy w poczet członków spółdzielni.

§ 4. Do prawa do domu jednorodzinnego przepisy rozdziału 2 oddziału 1 i 3 niniejszego działu stosuje się odpowiednio z zachowaniem przepisów poniższych.

Art. 233. § 1. Jeżeli prawo do domu jednorodzinnego przeszło na kilku spadkobierców, powinni oni, w terminie jednego roku od dnia otwarcia spadku, wyznaczyć spośród siebie pełnomocnika w celu dokonywania czynności prawnych związanych z wykonywaniem tego prawa, włącznie z zawarciem w ich imieniu umowy o przeniesienie własności domu. W razie bezskutecznego upływu tego terminu, na wniosek spadkobierców lub spółdzielni, sąd w postępowaniu nieprocesowym wyznaczy przedstawiciela. Pełnomocnik (przedstawiciel) uprawniony jest do udziału w walnym zgromadzeniu.

§ 2. W razie śmierci jednego z małżonków, którym prawo do domu jednorodzinnego przysługiwało wspólnie, przepisy paragrafu poprzedzającego stosuje się odpowiednio.

¹⁶⁶⁾ Dodany przez art. 3 pkt 4 ustawy wymienionej w przypisie 157.

¹⁶⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 121 ustawy wymienionej w przypisie 1.

Art. 234. § 1. Statut może przewidzieć podjęcie przez spółdzielnię uchwały o wygaśnięciu prawa do domu jednorodzinnego, jeżeli członek lub jego spadkobierca z przyczyn leżących po jego stronie nie dokonał czynności prawnych lub faktycznych, bez których dalsza realizacja programu inwestycyjnego lub przeniesienie na własność członków domów wzniesionych w ramach wspólnie realizowanego zadania inwestycyjnego byłyby poważnie utrudnione. Statut powinien określać bliżej wypadki, w których podjęcie takiej uchwały jest dopuszczalne. W razie wygaśnięcia prawa z przyczyn przez członka niezawinionych, spółdzielnia powinna zaproponować mu przydział lokalu mieszkalnego (własnościowe prawo do lokalu), jeżeli w danej miejscowości wznosi budynki wielomieszkaniowe, przy uwzględnieniu zasad określonych w art. 205.

§ 2. Statut może przewidywać ograniczenie terminu wymienionego w art. 227 § 1, nie więcej jednak niż do trzech miesięcy.

§ 3. W razie niemożności znalezienia kandydata na miejsce członka, którego prawo do domu jednorodzinnego wygasło z przyczyn zachodzących po jego stronie przed zamieszkaniem w spółdzielczym domu, należność z tytułu zwrotu sum wniesionych na wkład budowlany może być pomniejszona o rzeczywiście poniesione koszty na przygotowanie budowy domu przeznaczonego dla niego.

Art. 235. § 1. Po przeprowadzeniu rozliczenia kosztów budowy i ostatecznym ustaleniu wkładów budowlanych, wniesieniu przez członków tych wkładów bądź też ich części i przejściu zobowiązań spółdzielni pokrywających resztę należności z tytułu wkładów spółdzielnia przenosi na członków własność przydzielonych domów wraz z prawami do działek.

§ 2. Przeniesienie własności domu może nastąpić także na rzecz spadkobierców członka lub małżonków, jeżeli prawo do domu przysługuje im obojgu.

§ 3. Członkowie, poza wkładem budowlanym, obowiązani są pokryć koszty przeniesienia własności domu, a także udział w kosztach likwidacji spółdzielni, gdy przeniesienie własności następuje w ramach postępowania likwidacyjnego.

§ 4. Po przeniesieniu własności domów wspólne urządzenia wodne, kanalizacyjne, ogrzewcze oraz inne urządzenia podobne stają się współwłasnością właścicieli domów. *Do tej współwłasności przepisy art. 136 § 3 Kodeksu cywilnego stosuje się odpowiednio*^{167a)}.

Art. 236. Statut może przewidywać prowadzenie administracji domów przez spółdzielnię po przeniesieniu ich własności na członków.

Art. 237. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się także w wypadku, gdy spółdzielnia mieszkaniowa buduje małe domy mieszkalne w celu ustanowienia na rzecz członków odrębnej własności lokali w tych domach.

^{167a)} Artykuł 136 k.c. został skreślony przez art. 34 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz. U. Nr 85, poz. 388), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1995 r.

Rozdział 4

Lokale użytkowe i garaże

Art. 238. § 1.¹⁶⁸⁾ Spółdzielnia mieszkaniowa może lokale użytkowe przydziałać członkom (osobom fizycznym lub prawnym) lub wynajmować zgodnie z postanowieniami statutu. Z chwilą przydziału powstaje spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego, jako ograniczone prawo rzeczowe, do którego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu.

§ 2. (skreślony¹⁶⁹⁾).

§ 3. Członek, któremu przysługuje spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego, może ten lokal w całości lub części wynająć albo oddać w bezpłatne używanie tylko za zgodą spółdzielni.

§ 4. (skreślony¹⁶⁹⁾).

Art. 239.¹⁷⁰⁾ Postanowienia art. 238 stosuje się odpowiednio do garaży stanowiących samodzielne lokale użytkowe oraz do miejsc postojowych w wielostanowiskowych lokalach garażowych.

CZĘŚĆ II

ZWIĄZKI SPÓŁDZIELCZE I KRAJOWA RADA SPÓŁDZIELCZA¹⁷¹⁾

TYTUŁ I

ZWIĄZKI SPÓŁDZIELCZE

Art. 240.¹⁷²⁾ § 1. Spółdzielnie mogą zakładać związki rewizyjne i przystępować do takich związków. Liczba założycieli związku rewizyjnego nie może być mniejsza niż dziesięć.

§ 2. Celem związku rewizyjnego jest zapewnienie zrzeszonym w nim spółdzielniom pomocy w ich działalności statutowej.

§ 3. Do zadań związku rewizyjnego należy:

- 1) przeprowadzanie lustracji zrzeszonych spółdzielni,
- 2) prowadzenie na rzecz zrzeszonych spółdzielni działalności instruktażowej, doradczej, kulturalno-oświatowej, szkoleniowej i wydawniczej,
- 3) reprezentowanie interesów zrzeszonych spółdzielni wobec organów administracji państwowej i organów samorządu terytorialnego,

¹⁶⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 122 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁶⁹⁾ Przez art. 1 pkt 122 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁷⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 123 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁷¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 124 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁷²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 125 ustawy wymienionej w przypisie 1.

- 4) reprezentowanie zrzeszonych spółdzielni za granicą,
- 5) inicjowanie i rozwijanie współpracy między spółdzielniami oraz współdziałanie z placówkami naukowo-badawczymi,
- 6) wykonywanie innych zadań przewidzianych w niniejszej ustawie oraz statucie.

§ 4. Związek rewizyjny nabywa osobowość prawną z chwilą wpisania do rejestru sądowego i działa na podstawie niniejszej ustawy oraz statutu, który powinien w szczególności określać:

- 1) nazwę i siedzibę związku,
- 2) cel i przedmiot działania związku,
- 3) zasady i tryb przyjmowania, wykreślenia, wykluczenia członków oraz wypowiedzania członkostwa,
- 4) zasady i tryb wyboru organów związku oraz ich zadania i kompetencje,
- 5) zasady i tryb wyznaczania lustratorów.

§ 5. Statut związku nie może zastrzegać dla organów związku uprawnień stanowiących i nadzorczych wobec zrzeszonych spółdzielni, z wyjątkiem określonych w niniejszej ustawie.

Art. 240a.¹⁷³⁾ Związki rewizyjne mogą przeprowadzać badanie sprawozdań finansowych w trybie ustawy z dnia 19 października 1991 r. o badaniu i ogłaszaniu sprawozdań finansowych oraz biegłych rewidentach i ich samorządzie (Dz. U. z 1991 r. Nr 111, poz. 480, z 1992 r. Nr 21, poz. 85 i z 1994 r. Nr 4, poz. 17), bez obowiązku spełnienia wymagań, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 3 lit. b) i c) tej ustawy.

Art. 241.¹⁷⁴⁾ Krajowa Rada Spółdzielcza prowadzi rejestr związków rewizyjnych. Zasady prowadzenia rejestru i dane w nim uwidocznione określa Krajowa Rada Spółdzielcza.

Art. 242.¹⁷⁵⁾ § 1. Związek rewizyjny ulega likwidacji:

- 1) wskutek zmniejszenia się liczby członków, poniżej wskazanej w statucie lub w ustawie,
- 2) na mocy uchwały ogólnego zebrania przedstawicieli (zjazdu) podjętej zwykłą większością głosów,
- 3) na podstawie orzeczenia sądu wydanego na wniosek Krajowej Rady Spółdzielczej, w wypadku gdy związek swoją działalnością rażąco narusza prawo lub postanowienia statutu.

§ 2. W wypadku określonym w § 1 pkt 1 i 2 zarząd związku rewizyjnego niezwłocznie zawiadamia sąd rejestrowy, Krajową Radę Spółdzielczą i wyznacza likwidatora. Likwidatorem może być członek ostatniego zarządu.

§ 3. Wniosek Krajowej Rady Spółdzielczej, o którym mowa w § 1 pkt 3, powinien zawierać wskazanie likwidatora związku rewizyjnego.

Art. 243.¹⁷⁶⁾ § 1. Spółdzielnie mogą zakładać związki gospodarcze i przystępować do takich związków.

§ 2. Celem tych związków jest prowadzenie działalności gospodarczej na rzecz lub w interesie zrzeszonych spółdzielni.

§ 3. Do związków gospodarczych stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące spółdzielni, których członkami zgodnie ze statutem są wyłącznie osoby prawne, oraz art. 241.

Art. 244—256. (skreślone¹⁷⁷⁾).

Art. 257.¹⁷⁸⁾ § 1. W sprawach nie uregulowanych w niniejszym tytule stosuje się odpowiednio przepisy części I, z wyjątkiem art. 24 § 4, art. 32 i 33, a w odniesieniu do związków rewizyjnych także art. 67, 75—78 oraz przepisów ustawy dotyczących udziałów i wkładów. Przepisy art. 42 stosuje się odpowiednio również do uchwał rady związku.

§ 2. Lustrację związków spółdzielczych, na podstawie przepisów określonych w art. 91—93, przeprowadza Krajowa Rada Spółdzielcza.

TYTUŁ II

KRAJOWY SAMORZĄD SPÓŁDZIELCZY¹⁷⁹⁾

Art. 258.¹⁸⁰⁾ § 1. Najwyższym organem samorządu spółdzielczego jest Kongres Spółdzielczości zwoływany co 4 lata.

§ 2. Kongres Spółdzielczości zwołuje Krajowa Rada Spółdzielcza, która określa liczbę, zasady i tryb wyboru delegatów na Kongres.

Art. 258a.¹⁸¹⁾ Kongres Spółdzielczości dokonuje oceny stanu spółdzielczości w Rzeczypospolitej Polskiej oraz warunków i możliwości jej rozwoju, uchwała statut Krajowej Rady Spółdzielczej, zasady finansowania jej działalności przez organizacje spółdzielcze, dokonuje wyboru członków Rady oraz określa zasady odwoływania jej członków.

Art. 259.¹⁸²⁾ § 1. Naczelnym organem samorządu spółdzielczego jest Krajowa Rada Spółdzielcza.

¹⁷³⁾ Dodany przez art. 1 pkt 126 ustawy wymienionej w przypisie 1. Powołana ustawa z dnia 19 października 1991 r. utraciła moc w związku z art. 35 ust. 1, ale z zastrzeżeniem ust. 2, ustawy z dnia 13 października 1994 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie (Dz. U. Nr 121, poz. 592), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1995 r.

¹⁷⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 127 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁷⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 128 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁷⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 129 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁷⁷⁾ Przez art. 1 pkt 130 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁷⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 131 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁷⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 132 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁸⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 133 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁸¹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 134 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁸²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 135 ustawy wymienionej w przypisie 1.

§ 2. Do zadań Rady należy:

- 1) reprezentowanie polskiego ruchu spółdzielczego w kraju i za granicą,
- 2) współdziałanie z naczelnymi organami państwowymi w sprawach dotyczących ruchu spółdzielczego,
- 3) inicjowanie i opiniowanie aktów prawnych dotyczących spółdzielczości i mających dla niej istotne znaczenie,
- 4) badanie i ocena form, warunków, kierunków oraz wyników działalności ruchu spółdzielczego i przedstawianie informacji i wniosków naczelnym organom państwowym,
- 5) organizowanie działalności naukowo-badawczej, szkoleniowej i informacyjnej, propagowanie działalności kulturalno-oświatowej członków, podejmowanie inicjatyw związanych z rozwojem ruchu spółdzielczego w Rzeczypospolitej Polskiej, w tym rozwoju spółdzielczości uczniowskiej, oraz kształtowanie sprzyjających warunków dla rozwoju ruchu spółdzielczego,
- 6) inicjowanie i rozwijanie współpracy międzyspółdzielczej i szerzenie idei spółdzielczego współdziałania,
- 7) organizowanie postępowania rozjemczego w sporach między organizacjami spółdzielczymi,
- 8) współdziałanie ze związkami rewizyjnymi w realizacji zadań wynikających z niniejszej ustawy,
- 9) wykonywanie innych zadań przewidzianych w niniejszej ustawie i innych ustawach oraz zleconych przez Kongres.

§ 3. Krajowa Rada Spółdzielcza wykonuje przewidziane w ustawie funkcje związku rewizyjnego w stosunku do spółdzielni nie zrzeszonych w takim związku.

Art. 259a.¹⁸³⁾ § 1. Krajowa Rada Spółdzielcza posiada osobowość prawną.

§ 2. Krajowa Rada Spółdzielcza działa na podstawie statutu, który określa szczegółowe zasady i tryb jej działania.

§ 3. Statut i jego zmiany stają się skuteczne po stwierdzeniu przez Sąd Wojewódzki w Warszawie w postępowaniu nieprocesowym ich zgodności z prawem. W razie stwierdzenia niezgodności Sąd wyznaczy Radzie termin do usunięcia lub zmiany postanowień niezgodnych z prawem.

§ 4. Statut podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

§ 5. W pracach organów Rady mogą uczestniczyć z głosem doradczym przedstawiciele naczelnych organów administracji państwowej oraz przedstawiciele związków rewizyjnych.

¹⁸³⁾ Dodany przez art. 1 pkt 136 ustawy wymienionej w przypisie 1.

Art. 260—265. (skreślone¹⁸⁴⁾).

Art. 266.¹⁸⁵⁾ Wydatki Krajowej Rady Spółdzielczej pokrywa się ze składek organizacji spółdzielczych według zasad określonych przez Kongres oraz z innych dochodów i darowizn.

Art. 267. (skreślony¹⁸⁶⁾).

CZĘŚĆ III

ZMIANY W PRZEPISACH OBOWIĄZUJĄCYCH ORAZ PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Rozdział 1

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 268—270. (pominięte¹⁸⁷⁾).

Rozdział 2

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 271—273. (pominięte¹⁸⁷⁾).

Art. 274. (skreślony¹⁸⁸⁾).

Art. 275. (skreślony¹⁸⁹⁾).

Art. 276—279. (pominięte¹⁸⁷⁾).

Art. 280. Traci moc ustawa z dnia 17 lutego 1961 r. o spółdzielniach i ich związkach (Dz. U. Nr 12, poz. 61 i z 1974 r. Nr 47, poz. 281).

Art. 281. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1983 r.

¹⁸⁴⁾ Przez art. 1 pkt 137 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁸⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 138 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁸⁶⁾ Przez art. 1 pkt 139 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁸⁷⁾ Teksty przepisów zawiera obwieszczenie.

¹⁸⁸⁾ Przez art. 1 ustawy z dnia 20 stycznia 1990 r. o zmianie ustawy — Prawo spółdzielcze (Dz. U. Nr 6, poz. 37), która weszła w życie z dniem 7 lutego 1990 r.

¹⁸⁹⁾ Przez art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o zmianie ustawy — Prawo budżetowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 21, poz. 85), która weszła w życie z mocą od dnia 1 stycznia 1992 r.